

KANEPI VALLA ÜLDPLANEERING

KANEPI VALLA ÜLDPLANEERING

Sisukord

Sissejuhatus	7
Planeeringus kasutatud mõisted	8
1. Üldplaneeringu lahenduse alused	10
1.1. Ruumilise arengu vajadused	10
1.2. Valla väärtused	11
1.3. Kanepi valla visioon	11
2. Kanepi valla ruumilise arengu põhimõtted	13
3. Kanepi maa- ja ruumikasutuse määramine	15
3.1. Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud	15
3.2. Tihe- ja hajaasustusega alad	16
4. Kavandatav maakasutus juhtotstarvete lõikes	17
4.1. Äri maa-ala (Ä)	17
4.2. Ühiskondliku hoone maa-ala (Ü)	18
4.3. Väikeelamu maa-ala (EV)	20
4.3.1. Tiheasustusega alad	20
4.3.2. Hajaasustusega alad	21
4.4. Tehnoehitise maa-ala (OT) ja jäätmekäitluse maa-ala (OJ)	25
4.5. Mäetööstuse maa-ala (TM)	26
4.6. Tootmise maa-ala (T)	28
4.7. Puhke- ja virgestuse maa-ala (PV)	30
4.8. Supelranna maa-ala (PR) ja supluskohta	31
4.9. Kaitsehaljastuse maa-ala (HK)	31
4.10. Haljasala maa-ala (H)	32
4.11. Aianduse maa-ala (AM)	32
4.12. Veekogu (V)	32
4.12.1. Ehituskeeluvööndi vähendamine	33
4.13. Põllu- ja metsa maa-ala (MP ja MM)	33
4.14. Kalmistu maa-ala (S)	34
4.15. Liikluse maa-ala (L)	34
4.16. Kortereelamu maa-ala (EK)	34
5. Kasutus- ja ehitustingimused teemade lõikes	36
5.1. Avalik ruum ja haljastus	36
5.2. Väärtuslikud maastikud	37
5.3. Miljööväärtuslikud hoonestusalad	39
5.4. Kultuuriväärtuslikud objektid	40
5.5. Arheoloogiatundlikud alad	43
5.6. Väärtuslik põllumajandusmaa	44
5.7. Kõrgendatud avaliku huviga metsad	45
5.8. Rohelise võrgustiku toimimist tagavad tingimused	46
5.9. Teede üldise asukoha ja liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine	47
5.10. Kergliiklusteed, tervise- ja matkarajad	49
5.11. Põhiliste tehnovõrkude trasside ja tehnorajatiste arenduspõhimõtted	50
5.11.1. Vesi ja kanalisatsioon	50
5.11.2. Sademevesi	51
5.11.3. Tuletõrje veevõtukohad	52
5.11.4. Elektrivõrk	52
5.11.5. Taastuvenergeetika	52
5.11.6. Soojamajandus	54
5.12. Jäätmekäitus	54
5.13. Maaparandussüsteemide korrashoid	55
5.14. Riigikaitse ehitised ja huvid	56
5.15. Maavarad	57
5.16. Looduskaitse alused objektid	57
5.17. Müra normtasemetega kategooriad	58
5.18. Radoon	58
6. Keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemustega arvestamine	60
7. Planeeringu elluviimine	61

Lisad	62
Lisa 1. Kanepi valla kõrgendatud avaliku huviga metsad ehk KAH-metsad	62
Lisa 2. Kanepi aleviku miljööväärtslikul alal ehitamise soovitused	62
Lisa 3. Kanepi valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne	63

SISSEJUHATUS

Kanepi Vallavolikogu algatas valla üldplaneeringu koostamise ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimise 19.06.2018 otsusega nr 1-3/2018/14.

Üldplaneeringu koostamise eesmärk on määrata valla ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused ning luua seeläbi eeldused hea elukeskkonna kujunemiseks.

Üldplaneeringuga lahendatakse planeerimisseaduse §75 toodud ülesanded vastavalt valla ruumilistele vajadustele.

Kanepi vald asub Põlvamaal. Valla pindala on 524,49 km², vallas on 49 küla ja 1 alevik.

Üldplaneeringuga hõlmatav ala on kogu Kanepi valla territoorium.

Üldplaneeringu koostamisega paralleelselt viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH). KSH selgitab, kirjeldab ja hindab üldplaneeringu elluviimisega kaasnevat olulist keskkonnamõju ja määrab vajadusel mõju leevendusmeetmed. KSH tulemused kajastuvad üldplaneeringu lahenduses.

Kanepi valla üldplaneeringu koostamisel lähtuti Põlva maakonnaplaneeringust 2030+, Kanepi valla arengukavast ja ruumilist arengut puudutavatest dokumentidest ning asjakohastest õigusaktidest.

Üldplaneering koosneb tekstist ja joonistest:

- joonis 1. Maakasutusplaan. M 1:20 000;
- joonis 2. Väljavõte maakasutusplaanist: Kanepi alevik. M 1:8000;
- joonis 3. Väljavõte maakasutusplaanist: Saverna küla. M 1:8000;
- joonis 4. Väljavõte maakasutusplaanist: Põlgaste küla. M 1:8000;
- joonis 5. Väljavõte maakasutusplaanist: Krootuse küla. M 1:8000;
- joonis 6. Väljavõte maakasutusplaanist: Maaritsa küla. M 1:8000;
- joonis 7. Väljavõte maakasutusplaanist: Valgjärve küla. M 1:8000.

Üldplaneeringu juurde kuulub lisana KSH aruanne.

Üldplaneeringu tellija ja koostamise korraldaja: Kanepi Vallavalitsus.

Üldplaneeringu koostamist konsulteeris ja keskkonnamõju strateegilist hindamist viis läbi Hendrikson&Ko OÜ: üldplaneeringu projektijuht Ann Ideon; projektijuht-planeerija Marika Pärn – ruumilise keskkonna planeerija, tase 7 (kutsetunnistuse nr: 202000).

Kaanekujundus Hendrikson&Ko OÜ, kaanefotod: Uku-Kaarel Metspalu

PLANEERINGUS KASUTATUD MÕISTED

Mõisted

Abihoone	Põhihoonet teenindav hoone (saun, garaaž, kuur, katlamaja, pesuköök, töökoda, ateljee vms).
Ehitusjoon	Hoonete paiknemise kaugus teest/tänavast või maaüksuse tee/tänavapoolsetest piiridest.
Hajaasustusega ala/hajaasustus	Hoonestuse paiknemine hajusamalt kui tiheasustusega alal. Õuede asetus nii üksteise kui teede ja kõlvikute suhtes võib varieeruda. Hoonestatud õuemaad võivad paikneda kas piki teid, põlluservi, veekogude kaldail, üksteise kõrval või üksteisest kaugemal, olenevalt külatüübist ja/või hoone asukohas väljakujunenud hoonestuslaadist.
Hoonestuslaad (planeerimisseaduse mõistes)	Piirkonna hoonestusele iseloomulike tunnuste kogum, mis võib seisneda hoone kõrguses, mahus, krundijaotuses, hoonete paiknemises üksteise suhtes või krundil/õuemaal.
Hoonete suurim lubatud ehitisealune pind krundi pindalast	Hoonealuse, sealhulgas hoone maapealse osa alune pind, mille sisse loetakse hoone juurde kuuluv rõdu, lodža, varikatus. Hoonealuse pinna sisse loetakse nii ehitusloakohustuslikud kui ehitusloakohustuseta hoonete pinnad.
Inimmõõtmelisus	Inimmõõtmelisus on ruumikujundamise põhimõte, mis keskendub sellele, kuidas luua meeldiv ruumikogemus jalgsi ja rattaga liikujale. Meeldiv ruumikogemus sõltub erinevatest tajudest (nt nägemine, kuulmine, haistmine), ohtlikkusest või turvatundest mida ruum loob, ruumis sotsialiseerumise või viibimise võimalustest, mida liikuja kogeb jalgsi (~5 km/h) või rattaga (~15 km/h) liikudes. Ruumikogemust saab suunata nt hoonestuse kõrguse ja fassaadi detailirohkuse, avaliku ruumi ja haljastuse mitmekülgsuse ja -funktsionaalsuse, loogiliste ja turvaliste jalakäiguteede jt planeerimisevõtete kaudu.
Kergliiklustee	Jalgsi, jalgrattaga, rulluisude, ratastooli, tõukeratta ja tasakaaluliikuriga liiklemiseks ettenähtud eraldi tee või teeosa.
Kohalik keskus	Keskus, mis pakub valdavalt kohalikke põhiteenuseid ning tagab teenuste kättesaadavuse suurematest keskustest eemal paiknevates piirkondades. Need on keskused, mis võivad, kuid ei pruugi olla oluliseks kohaliku tasandi töökohtade pakkujaks.
Krunt	Detailplaneeringuga määratud maa-ala, millele on antud ehitusõigus.
Lähikeskus	Keskus, mis pakub valdavalt kohalikke lihtteenuseid. Kohaliku keskusega võrreldes pakub suhteliselt väiksemat hulka teenuseid, kuid on oluline üksikute kohalike põhiteenuste pakkumisel.
Oluline keskkonnamõju (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimis-	Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

Mõisted

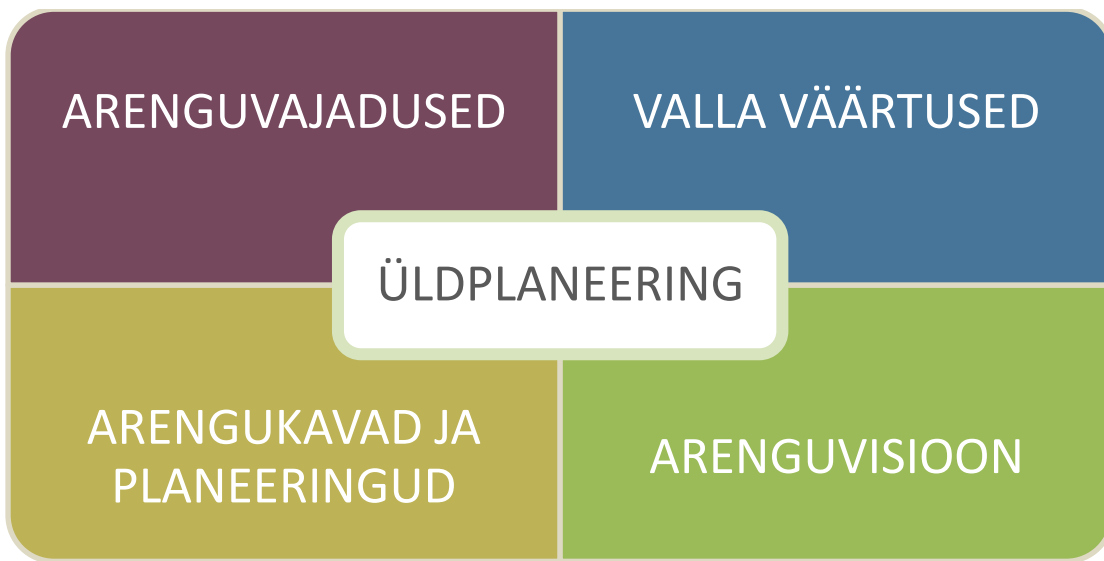
süsteemi seaduse mõistes)	
Märgiline hoone	Märgilised hooned on asulas olulisel kohal ja/või sagedasti külastatavad hooned. Märgilised hooned võivad olla samaaegselt mälestised, kuid ka kaitsestaatuseta kultuuriväärtuslikud hooned: nt kirik, koolihoone, aleviku ajaloolised hooned, mõisahooned, millel on asula seisukohast oluline ruumiloov ja märgiline tähendus.
Roheline võrgustik	Looduslike ja poollooduslike alade ning muude keskkonnamelementide strateegiliselt kavandatud ja ökoloogiliselt toimiv võrgustik, mis on loodud ja mida hallatakse eesmärgiga tagada looduslike protsesside toimimine, pakkuda mitmesuguseid ökosüsteemiteenuseid ning leevendada kliimamuutuste mõju.
Tiheasustusega ala	Aleviku ja küla osa, kus hooned paiknevad üksteisele lähedal. Hoonestatud alad liidetakse üldjuhul ühiste tehnovõrkudega, juurdepääs tagatakse sidusa ja naaberlade vajadusi arvestava teedevõrgu ja ka kergliikluse kaudu. Maa- ja ruumikasutuse planeerimisel pööratakse tähelepanu üldkasutatavate rohealade (haljastuse/pargialade/puhkealade jm) planeerimisele ja kujundamisele.
Tundlikud alad/ maakasutus/objektid	Tundlikud alad on elamute, puhkealade ja ühiskondlike hoonete ning rajatistega alad, mida võivad erinevad mõjud ja häiringud enam mõjutada.
Väiketuulik	Seade, mis muundab tuuleenergia elektrienergiaks tarbijate vahetus läheduses ning on püstitatud elektrienergia tootmiseks eelkõige oma majapidamise tarbeks, kogukõrgusega kuni 30 m.
Õuemaa	Elamut ja abihooneid ümbritsev ja neid teenindav maa-ala. Olemasoleva õuemaa ulatus on fikseeritud Eesti topoloogilises andmekogus.

1. ÜLDPLANEERINGU LAHENDUSE ALUSED

Kanepi valla üldplaneeringu koostamisel võetakse aluseks need planeerimisseaduse §75 sätestatud üldplaneeringu ülesanded, mille lahendamine on oluline Kanepi valla ruumilistest vajadustest lähtuvalt.

Üldplaneeringu põhiülesanne on valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine ning säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste seadmine.

Üldplaneeringu lahendus toetub erinevatele alustele: valla arenguvajadused (ptk 1.1), valla väärtused (ptk 1.2), valla arenguvision (ptk 1.3) ja eelnevalt väljatöötatud arengukavad ja planeeringud. Kanepi valla arengu seisukohalt on olulisimaks suunda andvaks arengudokumentiks Põlva maakonnaplaneering 2030+. Lähtutakse ka valla erinevatest planeeringutest ja sektorarengukavadest¹.

Joonis 1. Üldplaneeringu väljatöötamise alused.

Eeltoodud aluste põhjal määrab üldplaneering ruumilise arengu üldised põhimõtted, maa- ja veealade üldised kasutus- ja ehitustingimused ning täpsemad tingimused edasiseks detailsemaks planeerimiseks ja projekteerimiseks.

1.1. RUUMILISE ARENGU VAJADUSED

Kanepi valla laiem arenguvajadus on **kohaneda kahaneva rahvastikuga**: valla elanikkond on kahanenud nii vähese sündimuse kui väljarände tõttu. Ruumiliselt on kahanemine olnud **ebaühtlane**. Valdava kahanemise taustal on osades valla külades elanikkond püsinud stabiilsena ja osades külades ka sisserände läbi kasvanud².

Valla asustuse arengus on vajadus säästliku ja tasakaalustatud suunamise järele, kus ühelt poolt toetatakse olemasoleva struktuuri säilimist, teisalt aga ka võimaldatakse uusi tegevusi ja ettevõtlust ning elanike valda asumist kahanemise stabiliseerimiseks.

Üldplaneeringus on oluline väärtustada **valla elanikkonda ja kõrgekvaliteedilist elukeskkonda**, mis toetab igakülgset erinevate gruppide vajadusi.

¹ Dokumentidele on vastavalt viidatud tekstis.

² Aastatel 2011–2019 on elanikkond kasvanud näiteks Hurmi, Magari, Prangli ja Karaski külades.

Ettevõtluskeskkonna vajaduseks on võimaluste loomine erineva ettevõtlusega tegelemiseks, kasutades säästvalt ja mõistlikult ära olemasolevaid ressursse, samas säilitades valla olulisi väärtusi.

1.2. VALLA VÄÄRTUSED

Valla väärtused on erinevad **looduslikud, kultuurilised, majanduslikud ning sotsiaalsed nähtused ja alad**³. Väärtused tagavad valla eripäraga arvestamise ruumikasutuse ja ehitustegevuse suunamisel.

Valla **looduslikud väärtused** on kaunis loodus ja mitmed järved, mis pakuvad häid puhkamisvõimalusi nii aktiivseks puhkamiseks (ujumiskohad, tervise-/matkarajad) kui ka suvitamiseks. Kanepi vallas on rahulik, puhas keskkond ja puhas õhk.

Vallal on **hea asukoht** Tallinn–Luhamaa põhimaantee ääres, mis tagab hea transpordivõimaluse. Vallas on olemas vajalik **taristu**.

Vallas on ettevõtlikud ja tegusad inimesed: palju on **ettevõtjaid** ja tugevalt arenenud talusid, arenevat ettevõtlust. Põllumajandusmaad on haritud ja kasutuses.

Vallas on mitmekülgne kultuuripärand ja asutuste võrgustik: Postitee ja ajalooline kihelkonnakeskus Kanepi, Eesti Maanteemuuseum, kultuuriasutused (raamatukogud, kultuurimajad, külakeskused).

Vallas on tagatud kodulähedane **haridusvõrgustik:** koolid ja lasteaiad ning arenguvõimeline gümnaasium: Noortele on tagatud sportimisvõimalused ja huviringid.

1.3. KANEPI VALLA VISIOON

Kanepi valla **visioon** Kanepi valla arengukava 2019 – 2026 järgi on järgmine:

Kanepi vald on terviklikult arenenud kaunis, mitmekesise majanduse ning kvaliteetse loodus- ja elukeskkonnaga piirkond, kus väärtustatakse teadmisi, oskusi, uuenduslikkust, aktiivsust ning kultuuritraditsioone.

Visiooni elluviimiseks on arengukava seadnud järgmised strateegilised eesmärgid:

1. Puhta ja turvalise loodus- ja elukeskkonna säilitamine ning arendamine. Selle saavutamiseks säästva arengu propageerimine ning keskkonnaprojektides osalemine.
2. Ettevõtluse arengu toetamiseks majanduskliima parandamine, väikeettevõtluse toetamine ning tehnilise infrastruktuuri arendamine.
3. Turismi konkurentsivõime suurendamine läbi olemasolevate võimaluste parema rakendamise ja uute lahenduste kasutuselevõtmise, valla kui turismisihtkoha maine kujundamine ning selle teadvustamine väljaspool valda.
4. Valla haridussüsteemi arendamine, hariduse kvaliteedi, konkurentsivõime ja infrastruktuuri parandamine ning kaasajastamine.
5. Kultuuriruumi arendamine läbi elanike aktiveerimise, piiriülese koostöö ja sportimisvõimaluste kaasajastamise ning mitmekesistamise.
6. Sotsiaalhoolekandesüsteemi kaasajastamine ning elanike tervishoiualase teadlikkuse suurendamine.
7. Tööhõive suurendamine läbi elukestva õppe propageerimise ja toetamise ning ettevõtluse arendamise.

³ Väärtused tuginevad valla arengukava Kanepi valla arengukava 2019 – 2026 raames koostatud SWOT analüüsile.

8. Kodanikualgatuse toetamine ja edendamine ning kogukondade kaasamine valla elu arendamisse.
9. Valla haldusaparaadi kaasajastamine ning valla maine jätkuv eesmärgipärane kujundamine, sõprusomavalitsuste leidmine ning väliskoostöö arendamine.

Üldplaneering toetab valla visiooni ja strateegiliste eesmärkide elluviimist otseselt ja kaudselt planeeringus võimalike meetmete kaudu.

2. KANEPI VALLA RUUMILISE ARENGU PÕHIMÕTTED

Ruumilise arengu põhimõtted annavad suunised edaspidiseks ruumikujunduseks, maakasutuseks ja ehitamiseks valla territooriumil. Need on üldised reeglid, mis on üldplaneeringu lahenduse oluliseks osaks ning annavad aluse kasutus- ja ehitustingimuste määramiseks.

Asustus

Valla **asustuse** suunamisel **lähtutakse olemasolevast asustusstruktuurist**. Tiheasustusega alad on määratud valla olulisemates keskustes: Kanepi alevikus ja tihedamalt asustatud külakeskustes Savernas, Krootusel, Valgjärvel ja Põlgastes. Valla muudes osades säilib hajaasustus.

Tiheasustusega aladele nähakse ette **täiendavaid elamu- ja tööstusalasid ning vajadusel muu otstarbega maa-alasid**: antud aladel on maakasutuslikult mõistlik **kompaktsust hoida** ja kasutada ära juba olemasolevaid taristuid.

Elanike koondumise tõttu on nimetatud keskustes oluline pöörata tähelepanu **elukeskkonnale: tagada kvaliteetne taristu, inimhõlmeline ja erinevate elanike gruppide vajadustega arvestav hästi kujundatud väliruum ja haljastus ning liikumisvõimalused**.

Kanepi aleviku **miljööväärtuslikul hoonestusalal** pööratakse tähelepanu miljööväärtuse säilimisele. Kõikides tiheasulates hoitakse **asulat loovad märgilised hooned**⁴ kasutuses või leitakse nendele uus otstarve, endised tööstushooned võetakse kasutusele või lammutatakse.

Valla keskused on olulisteks teenuste ja töökohtade koondumise kohtadeks, kuhu elanikel on vajadust igapäevaselt liikuda. Maakonnaplaneeringuga on määratud Kanepi, Saverna ja Krootuse **kohalikeks keskusteks**, kuhu koondub enamik valla töökohtadest ja valdav osa teenustest. **Lähikeskustes** – Valgjärve, Maaritsa, Ihamaru ja Põlgaste – on eelkõige oluline tagada sagedasti kasutatavate kodulähedaste teenuste kättesaadavus. Teenuste kättesaadavuse tagamiseks kasutatakse erinevaid koostöövorme, mobiilseid ja paindlikke lahendusi. Keskustes asuvatele teenustele ja töökohtadele tagavad ligipääsu **head ühendusteel ja -võimalused**: heas korras teed, kergliiklusteed ja ühistransport. Kuna Kanepi vald on tihedalt seotud nii tööalaselt kui teenuste tarbimise osas Tartu ja Võru linnaga, aga ka Põlva ja Otepääga, on oluline tagada head ühendused ka linnadega⁵.

Hajaasustusega alade ajaloolis-kultuurilise keskkonna ja maastike säilimiseks jälgitakse ehitamisel väljakujunenud asustusstruktuuri ja külatüüpi. Väärtuslikel maastikel ehitamisel lähtutakse konkreetse alal väärtustatud maastikust ja selle elementidest ning järgitakse nende säilimiseks seatud tingimusi. Elamuehitusel hajaasustuses taastatakse eelistatult esmajärjekorras vanad talukohad.

Ettevõtlus

Keskustes kavandatakse täiendavaid äri- ja tööstusmaid **olemasolevate tootmisalade juures**, eraldades tootmisalad tundlikust maakasutusest kaitsehaljastusega. Tootmise arendamisel eelistatakse tootmisharusid, mille mõju ei ulatu tootmisterritooriumist väljapoole.

⁴ Märgilised hooned võivad olla nii mälestised, kuid ka kaitsestaatusega kultuuriväärtuslikud hooned või muus mõistes olulised hooned: nt vallamajad, koolihooned, aleviku hooned, endised kolhoosikontorid jms, millel on asula seisukohast oluline ruumiloo ja märgiline tähendus.

⁵ Valla erinevad osad kuuluvad Tartu, Võru ja Põlva toimepiirkonda – st nendes keskustesse toimub kõige enam igapäevast pendelrännet. Valgjärve piirkond kuulub samuti Tartu toimepiirkonda, kuid samas on Valgjärve elanikud seotud ka Otepää linna ja sealsete teenuste-töökohtadega. Hea ühenduse tagamine on seega oluline kõigi nelja keskuse suunal.

Häiringuid tekitavate tootmisharude kavandamisel on oluline arvestada, et tootmistegevuse kavandamine ei toimuks kvaliteetse elukeskkonna arvelt.

Kõikide äri- ja tootmismaade kavandamisel on oluline kavandada kaasaegne taristu ja juurdepääsud.

Mujal vallas soodustatakse elanikkonna püsimiseks ettevõtluse arengut nii **traditsioonilise põllumajanduse kui ka teenuste, tootmise ja energiamajanduse arendamise võimaldamise läbi**. Ettevõtluse soodustamiseks lubatakse äri- ja tootmismaade arendamist viisil, mis ei ole vastuolus teiste ruumilise arengu põhimõtetega. Hajaasustuses ei arendata tootmisalasid kõrge loodusväärtusega aladel.

Põllumajandusliku tootmise puhul hoitakse väärtuslikud põllumajandusmaad põllumajanduslikus kasutuses, säilitades põllumajandusmaastike avatuse. Uute põllumajanduslike tootmishoonete kavandamisel ja paigutamisel maastikul arvestatakse võimalike tootmisest pärinevate häiringutega ja rajatakse kaitsehaljastus või kasutatakse teisi meetodeid häiringu leevendamiseks või vältimiseks. Põllumajanduslikke tootmishooneid ei paigutata veekogude piiranguvööndisse ega väärtuslikel maastikel vaatekoridoridesse. Endised kasutusest välj langenud suurmajandite tootmishooned heakorrastatakse või lammutatakse.

Kaevandamistegevusel lähtutakse üldplaneeringuga seatud tingimustest. Üldpõhimõttena ei tohi kaevandamine vähendada tiheasustuse alade elukeskkonna kvaliteeti.

Puhke- ja turismimajanduse arendamist soositakse kõikidel **väärtusliku maastiku aladel**, eelkõige I klassi väärtuslikul maastikul – Postiteel – mis on laiema avaliku huviga ala. Vallas arendatakse välja avalikult kasutatavad kergliiklusteed, tervise-/matkarajad, avalikult kasutatavatele puhkealadele ja -kohtadele tagatakse avalikud juurdepääsud, vajadusel parklad jm taristu.

Taristu

Keskkonnasõbralikuma liikumisviisi arendamiseks kavandatakse ja ehitatakse välja kergliiklusteed, esmajärjekorras keskustes ja nende lähialadel juurdepääsu parandamiseks ning olulisematel turismimarsruutidel. Valla erinevate osade **seostatuse parandamiseks teed** asfalteeritakse või viiakse mustkatte alla. Tänavavalgustus rekonstrueeritakse/rajatakse esmajärjekorras asulate peatänavatel, seejärel teistel tänavatel.

Kõik elamis-, äri- ja tootmismaad on vajalik varustada **tehniliste taristutega**, et soodustada nendes piirkondades elu- ja töökohtade tekkimist. Tehnovõrkude ja -rajatiste arendamine toimub vastavalt valdkonna arengukavale (nt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava, soojamajanduse arengukava) ning arendusvajadusele (nt elamumaade laienemine või tööstusala tihendamine). Valla elukvaliteedi ja eelkõige kaugtöö võimaluste tagamiseks on oluline koostöö teenusepakkujaga **kvaliteetse andme- ja mobiiliside võimaldamiseks** kogu valla territooriumil.

3. KANEPI MAA- JA RUUMIKASUTUSE MÄÄRAMINE

Maa-alade ruumilise planeerimise eesmärgiks on kindlaks määrata, kuidas maad ja ruumi edaspidi kasutatakse: kuhu ja milliseid hooneid/rajatise võib ehitada, millised alad jäävad ehitistest vabaks ja kuidas neid tulevikus kasutatakse.

Üldplaneeringuga määratakse üldine lähenemine: nähakse ette **tihe- ja hajaasustusega alad**, samuti **detailplaneeringu koostamise kohustus** (ptk 3.1 ja ptk 3.2). Üldplaneeringuga ei muudeta varasemalt kehtestatud detailplaneeringuid, nende realiseerimine toimub vastavalt kehtestatud lahendusele.

Kavandatava maakasutuse osas on välja toodud **maakasutuse juhtotstarbed (ptk 4)**, lähtudes valla ruumilise arengu põhimõtetest.

Juhtotstarve on üldplaneeringuga määratud ala⁶ kasutamise **valdav otstarve, mis annab perspektiivse ruumi- ja maakasutuse põhisuunad**. Juhtotstarve näitab maa-ala peamist funktsiooni. Näiteks kavandatakse üldplaneeringuga elamu maa-ala juhtotstarbega alad tulenevalt piirkonna iseloomust ning arenguperspektiivist, kuid antud alale võib kavandada ka muud maakasutust, mis toetab piirkonna arengut ja aitab kujundada kvaliteetset elukeskkonda. Elamu maa-alale võib seega kavanda ka ala teenindamiseks vajalikke kaubandus- ja teenindushooneid, ühiskondlike-, kultuuri- ja spordihooneid, haljasalaseid või parkmetsa, mänguväljakuid. Maakasutuse juhtotstarvetega alad on **määratud üldplaneeringu täpsusastmes**.

Juhtotstarbed kehtivad nii tihe- kui hajaasustuses. Seletuskirjas on eraldi välja toodud väikeelamumaa kavandamine nii tihe- kui hajaasustuses, kuna tegemist on enim kavandatava otstarbega.

Juhtotstarbe määramisel on tegemist tulevikku vaatava ehk perspektiivse maakasutusega, mistõttu ei kaasne üldplaneeringu kehtestamisega kohest katastriüksuse sihtotstarbe muutust. Kuni kavandatu elluviimiseni (läbi detailplaneeringu või projekteerimistingimuste väljastamise) saab maaomanik oma maa-ala edasi kasutada senisel otstarbel.

Üldplaneeringus on maa-alasid reserveeritud erinevateks otstarveteks valdavalt olemasolevates keskustes, paiguti ka hajaasustuses. Maa-alasid on reserveeritud aladel, kus ruumiliselt on vajadus arengut suunata või on ette näha juhtotstarbe vajadust. **Erineva otstarbega maakasutust on täiendavalt võimalik kavandada ka muudel aladel kui see on kooskõlas valla ruumilise arengu põhimõtetega ning järgib tingimusi, mis on järgnevalt toodud juhtotstarvete kaupa**. Selliselt kavandatud maakasutust (nt elamumaa, tööstusmaa vms otstarbega maa-ala), mis on kooskõlas planeeringu põhimõtete ja tingimustega, ei loeta seega üldplaneeringut muutuvaks.

Lisaks annab üldplaneering kasutus- ja ehitustingimused **teemade kaupa**: erinevate loodus- ja kultuuriväärtuste säilimiseks ja taristute kavandamiseks jms. Maa-alasid juhtotstarvete kaupa kavandades, tuleb arvestada ptk 5 toodud teemadega.

3.1. DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE KOHUSTUSEGA ALAD JA JUHUD

Detailplaneering koostatakse lähiaastate ehitustegevuse ja maakasutuse alusena valla territooriumi väiksema osa kohta, seda PlanS järgsetel puhkudel. Kehtestatud detailplaneering

⁶ Maa-ala piiritlemisel lähtutakse maa-alast kui loogilisest ruumilisest tervikust. Maa-ala võib olla piiritletud teede, veekogude ja/või teise juhtotstarbega maakasutusega aladega.

on aluseks uute katastriüksuste moodustamisele ning olemasolevate katastriüksuste piiride muutmisele detailplaneeringu koostamise kohustuse korral.

Detailplaneeringu koostamise kohustuse määramisel on üldplaneeringus arvestatud sellega, et võimaldada valla elu- ja majanduskeskkonna mitmekülgset arenemist. Seetõttu on detailplaneeringu koostamise kohustuse määramise aluseks paljudel juhtudel kaalutlemine, mis võimaldab juhtumipõhiselt ja paindlikult läheneda.

1. **Detailplaneeringukohustus on Kanepi alevikus** planeerimisseaduses toodud juhtudel.
2. **Detailplaneeringu koostamise vajadust tuleb kaaluda:**
 - kogu valla alal enam kui 5-st elamust koosneva elamuala kavandamisel;
 - väärtuslikel maastikel ja rohelises võrgustikus:
 - enam kui ühe elamu või tootmishoone kavandamisel;
 - tootmisala (sh kaevandamisala) kavandamisel;
 - avalikkusele suunatud funktsiooniga uue hoonestuse kavandamisel;
 - maastikul domineerivate ehitiste (v.a väiketuulikud õuealal/tootmisalal);
 - väärtuslikel maastikel tuleb lisaks kaaluda detailplaneeringu koostamise vajadust vesiehitiste puhul ja päikesepaneelide paigaldamisel avamaastikule;
 - juhul, kui äri- või tootmise kavandamisel on ette näha olulist mõju naaberkinnistute maaomanikele ja valdajatele või kui kavandatud tegevusega on ette näha olulist mõju ümbritsevale keskkonnale.

Väärtuslike maastike ja rohelise võrgustiku aladel on kaalumise aluseks alade kasutamistingimused (vt ptk 5.2 ja ptk 5.8). Väärtuslikel maastikel detailplaneeringu kohustuse juhtude kaalumise aluseks on iga konkreetse maastiku puhul väärtustatud maastiku kui terviku ja maastikukomponentide säilimine.

Tuginedes PlanS-le võib **kohaliku omavalitsuse volikogu olulise avaliku huvi olemasolu korral algatada detailplaneeringu** ka muudel juhtudel või aladel.

3.2. TIHE- JA HAJAASUSTUSEGA ALAD

Üldplaneeringuga määratakse **tiheasustusega alad** järgmistes asulates:

- Kanepi alevikus;
- Krootuse külas, Põlgaste, Valgjärve ja Saverna külates.

Tiheasustusega aladel järgib ruumiline planeerimine linnalisele keskkonnale omaseid põhimõtteid: hooned paiknevad (rajatakse) üksteisele lähedale, hoonestatud alad liidetakse üldjuhul ühiste tehnovõrkudega, juurdepääsuks rajatakse sidus ja naaberalade vajadusi arvestav tänavatevõrk jne.

Valla ülejäänud alad loetakse **hajaasustusega aladeks**.

Nii tihe- kui hajaasustusega aladel tuleb järgida tingimusi juhtotstarvete (ptk 4) ja teemade (ptk 5 lõikes).

4. KAVANDATAV MAAKASUTUS JUHTOTSTARVETE LÕIKES

4.1. ÄRI MAA-ALA (Ä)

Maakasutuse **juhtotstarve** on äri maa-ala (Ä), käesoleva planeeringuga mõeldakse selle all kaubandus-, teenindus-, tootlustus- ja majutushoonete maad, büroo- ja kontorihoonete maad ja tankla ala.

Äri maa-alale võib kavandada äriotstarbega kokkusobivaid ja seda toetavaid otstarbeid (kõrvalotstarbeid): tootismaa, väike-elamumaa, puhke- ja virgestusmaa, maatulundusmaa ja ühiskondliku hoone maa.

Äri- ja teenindusettevõtte ning kaubanduse juhtotstarbega maad kavandatakse:

- Kanepi alevikus;
- Erastvere külas;
- Piigandi külas;
- Põlgaste külas;
- Varbuse külas;
- Krootuse külas.

Arvestades üldiste ruumiliste arengupõhimõtetega ja lähtudes järgnevatest maakasutustingimustest, võib ärimaid kavandada vajaduse ilmnemisel ka teistes valla osades.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. Vallas arendatakse eelkõige keskkonnasõbralikku ettevõtlust, millega ei kaasne olulisi mõjusid (sh olulist liikluskoormuse tõusu).
2. Juhul, kui ärifunktsiooni kavandamisel või olemasoleva äriotstarbe laiendamisel on ette näha olulist mõju naaberkiinnistute maaomanikele ja valdajatele või tiheasustusega aladele või kui kavandatud tegevusega on ette näha olulist mõju ümbritsevale keskkonnale, on vallavalitsusel õigus kaalutusotsuse alusel nõuda detailplaneeringu koostamist ja mõjude hindamist ja/või vajadusel häiringute ulatuse määramiseks analüüside läbiviimist.
3. Ärimaade planeerimisel väärtuslikel maastikel ja miljööväärtuslikel hoonestusaladel tuleb arvestada nimetatud piirkondades ajaloolis-kultuuriliste, looduskaitsealade ja arhitektuursete nõuetega (vt tingimusi ptk 5 teemade lõikes).
4. Piirkonnas väljakujunenud ühtse ehitusliku terviku ja miljöo säilitamiseks peavad elamumaadel või nendega külgnevad äriliseks otstarbeks ehitatavad hooned harmoneeruma eluhoonetega oma mahult ja arhitektuuriliselt lahenduselt.
5. Ärimaadel tagatakse ligipääsud ja normatiividest tulenev parkimiskohtade vajadus maa-ala kasutusotstarbest tulenevalt.
6. Uute ärihoonete rajamisel tuleb tagada nende keskkonnanõuetele vastavus ja võimalike negatiivsete keskkonnamõjude leevendamine (reoveekäitlus, küte, liikluslahendus, elektriliinid).
7. Ärimaade arendamisel on soovitatav kasutusele võtta tehnilisi lahendusi (nt õli-, bensiini-, ja/või liivapüüdurid), et tagada sademevee nõuetekohane kvaliteet.

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks

Krundi (katastriüksuse) minimaalne suurus

Määratakse tulenevalt kasutuse iseloomust ning arvestades piirkonna ruumi ja keskkonnamõjude tagamise üldiste põhimõtetega.

Hoonete suurim lubatud arv ja paigutus krundil (katastriüksusel)	Hoonete lubatud suurim arv määratakse lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust. Paigutus vastavalt asula väljakujunenud ehitusjoonele (perimetaalselt või teest/tänavast eemal). Paigutus sõltub kavandatavast tegevusest ja võimaliku negatiivse mõju leevendamise vajadusest (nt kaitsehaljastuse rajamise vajadus vms).
Hoonete lubatud maksimaalne kõrgus/korruselisus	9 m maapinnast.
Hoonete suurim lubatud ehitisealne pind krundi (katastriüksuse) pindalast	50%.
Krundi (katastriüksuse) haljastatav/looduslikuna säiliv osa	Minimaalselt 20%, millest pool kõrghaljastusega.
Parkimine	Omal krundil (katastriüksusel).
Arhitektuursed, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused	Kasutada fassaadis vähemalt osaliselt looduslike viimistlusmaterjale (nt puit). Lubatud on haljaspiirded või 30%-lise läbipaistvusega piirded kõrgusega kuni 1,5 m.
Haljastuslahenduse või maastikuarhitektuurse lahenduse koostamine	Vallavalitsuse kaalutusotsusel kui tegemist on keskusasulates olulise ruumi loova hoonega.
Heakord	Kavandada jäätmekonteinerite jaoks jäätmemaja või varjavad piirded.
Liikluskorraldus	Juurdepääsud tagada olemasolevate teede kaudu.
Muud tingimused	Vastavalt ala väärtustele ja lahendamist vajavatele teemadele rakenduvad ptk 5 teemade lõikes toodud tingimused.

4.2. ÜHISKONDLIKU HOONE MAA-ALA (Ü)

Maakasutuse **juhtotstarbe** all mõistetakse planeeringus valitsus-, haridus-, tervishoiu- ja hoolekande, kultuuri- ja spordihoone maa-ala.

Kokkusobiva maakasutusena (kõrvalotstarbena) on lubatud ärimaa ning puhke- ja virgestusmaa kavandamine.

Ühiskondliku hoone juhtotstarbega maad kavandatakse:

- Kanepi alevikus
- Valgjärve külas

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. Hoone peab sobituma ümbritseva hoonestuslaadiga mahult ja paigutuselt.
2. Parkimisvajadus määrata vastavalt normidele täpsustatud vajadusele.

3. Alade arendamisel pöörata suurt tähelepanu inimhõõtmelise ja haljastatud ruumi loomisele.
4. Ala arendamisel kavandatakse juurdepääsud ja vajadusel jalutusteed erineva liikumisvõimekusega (erivajadustega) kasutajatele.
5. Kõrge kultuuriväärtusega objektide ja alade läheduses tuleb jälgida, et uued hooned sobituksid ümbritseva ruumi/maastiku ja objektidega.

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks

Krundi (katastriüksise) minimaalne suurus	Määratakse tulenevalt kasutuse iseloomust ning arvestades piirkonna ruumi ja keskkonnakvaliteedi tagamise üldiste põhimõtetega.
Hoonete suurim lubatud arv ja paigutus krundil (katastriüksusel)	Hoonete lubatud suurim arv määratakse lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust. Paigutus vastavalt asula väljakujunenud ehitusjoonele (perimetaalselt või teest/tänavast eemal). Paigutus sõltub kavandatavast tegevusest ja võimaliku negatiivse mõju leevendamise vajadusest (nt kaitsehaljastuse rajamise vajadus vms).
Hoonete lubatud maksimaalne kõrgus/korruselisus	9 m maapinnast.
Hoonete suurim lubatud ehitisealne pind krundi (katastriüksuse) pindalast	40%.
Krundi (katastriüksuse) haljastatav/looduslikuna säiliv osa	Minimaalselt 30%, millest pool kõrghaljastusega.
Parkimine	Omalt krundil (katastriüksusel).
Arhitektuursed, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused	Kasutada looduslikke viimistlusmaterjale (nt puit, kivi). Lubatud on haljaspiirded või 30%-lise läbipaistvusega piirded kõrgusega kuni 1,5 m.
Haljastuslahenduse või maastikuarhitektuurse lahenduse koostamine	Vallavalitsuse kaalutusotsusel kui tegemist on keskusasulates olulise ruumi loova ehk märgilise hoonega.
Heakord	Kavandada jäätmekonteinerite jaoks jäätmemaja või varjavad piirded.
Liikluskorraldus	Juurdepääsud tagada üldjuhul olemasolevate teede kaudu.
Muud tingimused	Vastavalt ala väärtustele ja lahendamist vajavatele teemadele rakenduvad ptk 5 teemade lõikes toodud tingimused.

4.3. VÄIKEELAMU MAA-ALA (EV)

Maa-ala **juhtotstarbe** all mõistetakse planeeringus üksikelamu (ühele leibkonnale kavandatud), kaksikelamu (kahele leibkonnale kavandatud) maa-ala. Alale võivad jääda elamuid teenindavad ehitised, sh teed ja tehnorajatised, samuti elamute lähiümbruse puhke- ja spordiotstarbelised maad ning -rajatised.

Juhtumipõhiselt on vajadusel võimalik kavandada väikeelamu maa-alal äri-, puhke- ja virgestuse, tootmise (kergetööstus, põllumajanduslik tootmine hajaasustuses) või ühiskondliku hoone otstarvet, antud otstarvete kavandamisel tuleb jälgida ptk 4.1, 4.2, 4.6 ja 4.7 toodud tingimusi.

Väikeelamumaa juhtotstarbega maad kavandatakse:

- Kanepi alevikus
- Krootuse külas
- Põlgaste külas
- Saverna külas

Tiheasustusega alade piiridesse jäävatel reserveeritud aladel toimub ehitamine tiheasustusalade tingimusi järgides. Väljaspool tiheasustusega ala reserveeritud väikeelamumaadel kaalutakse juhtumipõhiselt, kas arendamine toimub tiheasustuse (ptk 4.3.1) või hajaasustatud alade põhimõttel (ptk 4.3.2). Soodustamiseks kahanevas piirkonnas paindlikku lähenemist on asulate edasiseks arenguks antud mõlemad võimalused.

Valgjärve küla tiheasustusega alal täiendavaid elamumaid ei kavandata. Arendussoovi korral on see võimalik analoogselt teiste tiheasustusega aladel.

4.3.1. TIHEASUSTUSEGA ALAD

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. Aladel lähtutakse eelkõige elamualade tihendamisest.
2. Kõikidel olemasolevatel ja kavandatavatel elamumaadel lubatakse ärimaa kõrvalotstarvet, eesmärgiga soodustada piirkonna väikeettevõtluse arengut.
 - 2.1. Kvaliteetse elukeskkonna säilitamiseks ja tagamiseks ei tohi ärimaa kõrvalotstarbe arendamisel kaasneda olulised negatiivsed mõjud – õhusaaste, oluline liiklusvoogude suurenemine või müra.
 - 2.2. Juhul, kui kavandatav äritegevus võib kaasa tuua olulisi negatiivseid mõjusid, on vallavalitsusel õigus nõuda detailplaneeringu koostamist ja mõjude hindamist.
 - 2.3. Kavandatavad hoonemahud peavad harmoneeruma eluhoone mahuga.
3. Elamualade arendamisel tuleb tagada normatiivne mürakaitse, luues selleks maksimaalselt mürabarjääre (nt kaitsehaljastus) ja kasutades vajadusel ehituslikke meetmeid (akende ja konstruktsiooni helipidavuse tõstmine). Elamualade planeerimine ei ole ilma leevendavaid meetmeid rakendamata soovitatav lähemale kui ca 100 m Tallinn–Tartu–Võru–Luhamaa põhimaanteest (seda kiiruspiirangu 90 km/h alas, 50...70 km/h alas on vajalik puhverala suurus väiksem ehk ca 50...70 m).
4. Kuue ja enama elamu kavandamisel tuleb rajada haljas- ja puhkeala (nt taskupark).
5. Uute elamute rajamisel tuleb tagada nende keskkonnanõuetele vastavus ja taristu: reoveepuhastus, küte, liikluslahendus ja elektriliinid.
6. Uute elamumaade olmereovee kohtkäitluslahenduste planeerimisel tuleb arvestada veekaitse nõuetega, heitvee pinnasesse immutamisel tuleb rangelt arvestada piirkonna joogiveehaarete paiknemisega. Reoveekäitlussüsteemide planeerimisel on soovitatav lähtuda juhiseist „Juhendmaterjal hajaasustuse reoveekäitlussüsteemide kavandamiseks, valikuks, ehitamiseks ja hooldamiseks (2015).
7. Veekogude piiranguvööndisse rajatavate uute majapidamiste olmereovee puhastamisel tuleb lähtuda õigusaktide nõuetest.
8. Juurdepääs hoone(te)le lahendatakse eelkõige olemasoleva teedevõrgu baasil; täiendavalt rajatavad teed seotakse avalikus kasutuses olevate teedega arvestades kontaktvööndi juurdepääsu vajadusi.

9. Uute hoonestusalade rajamisel tagada tuletõrje veevõtukohtad ja nende juurdepääsud.
10. Alla 20 m² ehitiste puhul peavad olema tagatud tuleohutusnõuded ja visuaalne sobivus alale.
11. Elamute kavandamisel väärtuslikel maastikel ja miljööväärtuslikul alal tuleb järgida nimetatud piirkondades määratletud tingimusi vastavalt käesoleva üldplaneeringu ptk 5.2 ja 5.3 toodule.

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks	
Krundi (katastriüksuse) minimaalne suurus	800 m ² . Erandina võib lubada väiksemale katastriüksusele või krundile ehitamist vallavalitsuse kaalutusotsuse alusel. Kanepi aleviku peatänava miljööväärtuslikul alal tuleb täiendavalt lähtuda väljakujunenud krundi kujudest.
Hoonete suurim lubatud arv ja paigutus krundil (katastriüksusel)	1 eluhoone, kuni 3 abihoonet. Paigutus krundil (katastriüksusel) vastavalt asula väljakujunenud ehitusjoonele (perimetraalselt või teest/tänavast eemal).
Hoonete lubatud maksimaalne kõrgus/korruselisus	9 m maapinnast.
Hoonete suurim lubatud ehitisealune pind krundi (katastriüksuse) pindalast	25%.
Krundi (katastriüksuse) haljastatav/looduslikuna säiliv osa	Minimaalselt 20%, millest pool kõrghaljastusega.
Parkimine	Omal krundil.
Arhitektuurised, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused	Kasutada fassaadis looduslikke viimistlusmaterjale (nt puit, kivi jne). Lubatud on haljaspiirded või 30%-lise läbipaistvusega piirded kõrgusega kuni 1,5 m.
Liikluskorraldus	Juurdepääsud tagada üldjuhul olemasolevate teede kaudu.
Muud tingimused	Vastavalt ala väärtustele ja lahendamist vajavatele teemadele rakenduvad ptk 5 teemade lõikes toodud tingimused.

4.3.2. HAJAASUSTUSEGA ALAD

Valdav osa valla territooriumist on **hajaasustusega alaks**. Tulenevalt maastiku eripärast ja kujunemisloost on **valdavaks hajaküla tüüpi külad** (nt Veski, Häätaru, Sulaoja, Pikareinu, Karste, Kaagvere, Hurmi jne), milles leidub kohati ridajaid vorme või väiksemaid majapidamiste-tootmishoonete kobaraid.

Hino külas leidub ka **sumbküla** tüüpi Nahaküla piirkond ning Võhandu kallast pidi kulgeb Koigera **ridaküla**.

Külade puhul on peamine väärtus nende maastikuilme – talukomplekside paiknemine maastikul ja reljeefil ning teede suhtes, põllumaade avatus ning ajalooline teedevõrk.

Antud peatüki tingimused kehtivad nii hajaasustusega aladel paiknevatele väikeelamu maa-aladele kui ka maatulundusmaal paiknevatele elamute õuealadele.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

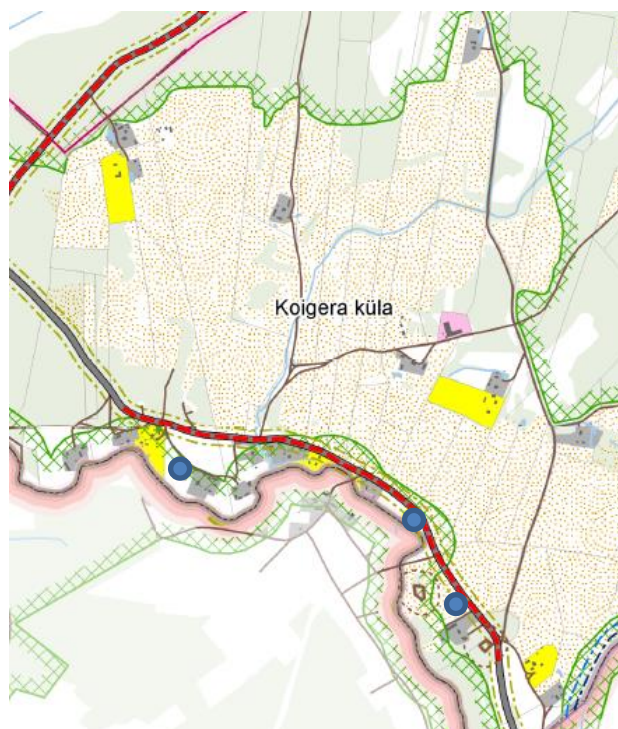
1. Põllu- ja metsamajandusmaale igale ehitusõigust omavale katastriüksusele on lubatud maaüksusele püstitada üks eluhoone koos abihoonetega.
2. Maatulundusmaa otstarbega katastriüksuse jagamisel peab olemasoleva hoonestusega (õuealaga) moodustatav katastriüksus olema üldjuhul vähemalt 1 ha.
3. Juhul, kui põllu- ja metsamaal ehitusõigust taotleb kinnistu kattub osaliselt või täielikult looduskaitse aluse objekti või selle kaitsevöönditega, tuleb tegevus kooskõlastada kaitsealuse objekti valitsejaga.
4. Rohelise võrgustiku aladel tuleb jälgida ptk 5.8 toodud tingimusi, väärtuslikel maastikel ptk 5.2 toodud tingimusi.
5. Piirdeaedu võib rajada rohevõrgustiku aladel vaid elamu õuemaa ümber, ülejäänud osas peab kinnistu jääma tarastamata.
6. Arendamine järvede kallastel:
 - 6.1. Juhul, kui hajaasustuses on asustusstruktuur juba välja kujunenud, lähtuda elamuehituse suunamisel olemasolevatest krundisuurustest ning õuede vahekaugusest ja paigutusest veekogu suhtes.
 - 6.2. Juhul, kui järvede ääres ei ole asustust välja kujunenud, on veekogu kaldaga piirneva katastriüksuse minimaalseks pikkuseks 100 m.
7. Uute elamute rajamisel tuleb tagada nende keskkonnanõuetele vastavus ja võimalike negatiivsete keskkonnamõjude leevendamine (reoveepuhastus, elektriliinid jne).
8. Uute elamumaade olmereovee kohtkäitluslahenduste planeerimisel tuleb arvestada veekaitse nõuetega, heitvee pinnasesse immutamisel rangelt arvestada piirkonna joogiveehaarete paiknemisega. Veekogude piiranguvööndisse rajatavate uute majapidamiste olmereovee puhastamisel tuleb lähtuda õigusaktide nõuetest.
9. Elamualade arendamisel tuleb tagada normatiivne mürakaitse, luues selleks maksimaalselt looduslikke mürabarjääre (nt kaitsehaljastus) ja kasutades vajadusel ehituslikke meetmeid (akende ja konstruktsiooni helipidavuse tõstmine). Elamualade planeerimine ei ole ilma leevendavaid meetmeid rakendamata soovitatav lähemale kui ca 100 m Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaanteest (seda kiiruspiirangu 90 km/h alas, 50...70 km/h alas on vajalik puhverala suurus väiksem ehk ca 50...70 m).
10. Esmajoones on soovitatav elamute rajamine vanadele talukohtadele.
11. Uute elamute ehitamisel järgida küla looduslikku eripära ja maastikumustrit. Elamute paigutamisel maastikule arvestada väljakujunenud asustusstruktuuriga ning põllumaade, teede ja õuede omavahelise paigutusega (vt allpool külatüüpide jooniseid). Jälgida piirkonnale iseloomulikke abihoonete paigutust.
12. Olemasolevate ja kavandatavate elamumaadele antakse üldplaneeringuga võimalus arendada äritegevust, sealjuures peab rajatav hoone sobima piirkonda ja moodustama ümbritsevate hoonetega ehitusliku terviku.

Järgnevalt on välja toodud suunised uute elamute rajamiseks levinumates külatüüpides.

Ridaküla

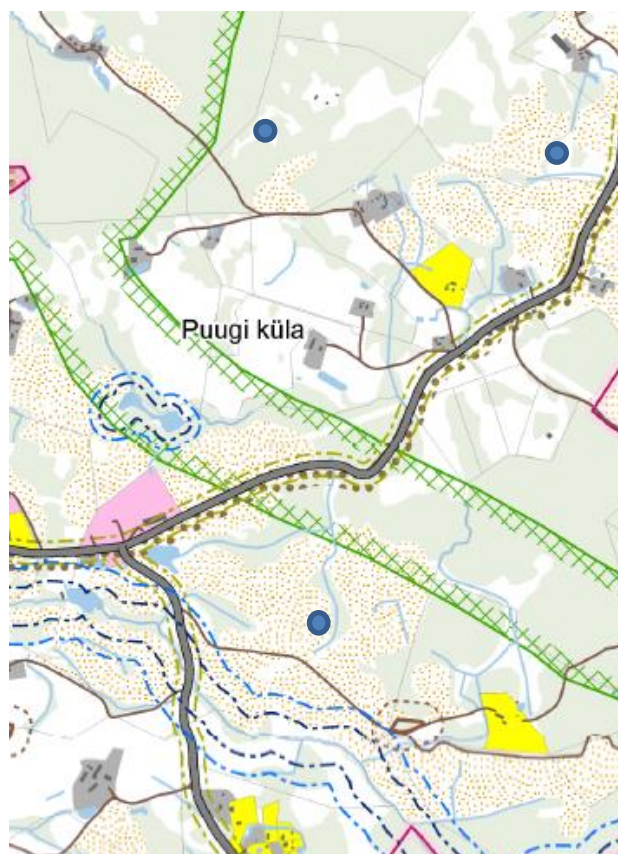
1. Hoonestus kavandada teede vahetusse lähedusse.
2. Hoonestuse paigutamisel järgida väljakujunenud ehitusjoont tulenevalt teest või jõest.

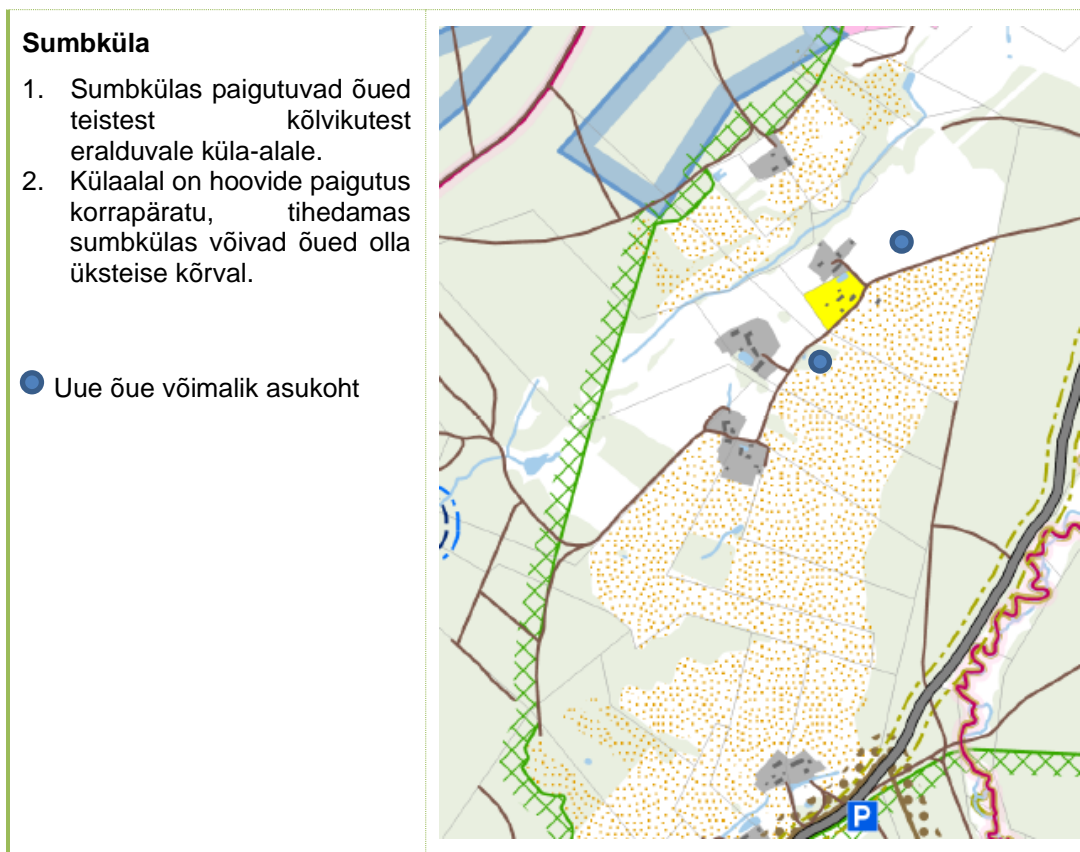
● Uue õue põhimõtteline asukoht

Hajaküla

1. Hajakülas paigutada õued hajutatult põldude ja teiste kõlvikute vahele, õued ei moodusta ühtset põllumassiivist eralduvat külaala.
2. Õued on valdavalt eraldi, kohati võib kaks õueala olla ka kõrvuti.
3. Õuealad kavandada kõrgendike nõlvadele, mitte kõrgendike lagedele.
4. Säilitada olemasolev teedevõrk, uue hoonestuse kavandamisel võib rajada reljeefi järgivaid täiendavaid sissesõiduteid.
5. Õuealade kavandamisel ja hoonete paigutamisel järgida suletud õue põhimõtet.

● Uue õue põhimõtteline asukoht

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks

Krundi (katastriüksuse) minimaalne suurus	Üldjuhul vähemalt 1 ha. Erandjuhul võib vallavalitsus, tulenevalt traditsioonilisest asustusest ja vastavalt kaalutusotsusele nõudest loobuda.
Hoonete suurim lubatud arv ja paigutus krundil (katastriüksusel)	1 eluhoone, kuni 3 abihoonet. Paigutus jälgib piirkonna tava.
Hoonete lubatud maksimaalne kõrgus/korruselisus	9 m maapinnast eluhoonetel. Tootmis- ja ettevõtlushoonete kavandamisel kõrvalotstarbena on lubatud hoone kõrgus vastavalt piirkonnas väljakujunenud tavale. Piirkonna tavast üle 25% kõrgema hoone puhul on KOV-il õigus kaalutusotsuse alusel nõuda detailplaneeringut ⁷ .
Hoonete suurim lubatud ehitisealune pind krundi (katastriüksuse) pindalast	-

⁷ Tingimuse eesmärgiks on suunata tavapärasest kõrgemate hoonete kavandamist, millel võib olla visuaalne mõju ja mis võivad maastikul domineerida. Hoonete kõrgusandmed on leitavad Maa-ameti kaardirakendusest.

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks	
Krundi (katastriüksuse) haljastatav/looduslikuna säiliv osa	Minimaalselt 20%, millest pool kõrghaljastusega.
Parkimine	Omavalitsuse krundil (katastriüksusel).
Arhitektuurset, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused	Uute hoonete puhul on eelistatud traditsiooniliste ehitusmahtude, ehitusmaterjalide ja arhitektuursete lahenduste (nt katusekalle, aknad, välisviimistlusmaterjalid, fassaadi paiknemine tee suhtes) järgimine. Soovitav on säilitada traditsioonilised elemendid nagu piirdeaiad, väravad ning väikevormid. Kasutada fassaadis looduslike viimistlusmaterjale (nt puit, kivi jne).
Liikluskorraldus	Juurdepääsud tagada üldjuhul olemasolevate teede kaudu.
Muud tingimused	Vastavalt ala väärtustele ja lahendamist vajavatele teemadele rakenduvad ptk 5 teemade lõikes toodud tingimused.

4.4. TEHNOEHITISE MAA-ALA (OT) JA JÄÄTMEKÄITLUSE MAA-ALA (OJ)

Tehnoehitise maa-ala all mõistetakse planeeringus kanalisatsiooni- ja reoveepuhastiehitise, veetootmise ja -jaotamise ehitise, gaasi või biomassi tootmise ja jaotamise ehitise, soojusenergia tootmise ja jaotamise ehitise, elektrienergia tootmise ja jaotamise ehitise ning sideehitise maa-ala.

Tehnoehitise maa kõrvalotstarbeks võib olla jäätmekäitlusmaa.

Jäätmekäitluse maa-ala on jäätmete käitlemise ja ladustamise ehitise, loomsete jäätmete käitluse ehitise maa-ala.

Jäätmekäitlusmaa kõrvalotstarbeks võib olla tehnoehitise maa.

Tehnoehitise maad kavandatakse:

- Põlgaste külas veepumpla rajamiseks

Jäätmekäitluse maad kavandatakse:

- Kanepi alevikus kompostimisväljakute rajamiseks

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitistingimused

1. Tehnilise taristu väljaarendamine toimub vastavalt valdkondlikele arengukavadele (vt ptk 5.11). Muude objektide arendamine lähtub vastavatest õigusaktidest.
2. Väärtuslikel maastikel on domineerima jäävate objektide ehitamine üldjuhul keelatud (nt mobiilimastid). Erandkorras ehitamise kavandamisel väärtuslikele maastikele tuleb igal konkreetsel juhul lähtuda maastikuekspertide analüüsist ning vastavalt analüüsi tulemustele kaaluda detailplaneeringu algatamist (vt ptk 3.1).

3. Kanepi piirkonnaalajaamal on planeeringu koostamise ajal vaba võimsust suurliitumiste jaoks, mis energiamahukate tootmisettevõtete asukoha valikul annab elektrivõrguga liitumise kulude optimeerimise seisukohalt eelise.
4. Tuletõrje veevõtukohtadesse ja hüdrantide juurde tuleb tagada päästeteenistuse transpordi juurdepääs.
5. Taastuvenergeetika arendamise tingimused on toodud ptk 5.11.5.

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks	
Krundi (katastriüksuse) minimaalne suurus	Määratakse tulenevalt kasutuse iseloomust ning arvestades piirkonna ruumi ja keskkonnakvaliteedi tagamise üldiste põhimõtetega.
Hoonete suurim lubatud arv ja paigutus krundil (katastriüksusel)	Määratakse tulenevalt kasutuse iseloomust. Paigutusel arvestatakse võimaliku kaitsehaljastuse kavandamise vajadusega.
Hoonete lubatud maksimaalne kõrgus/korruselisus	Hoonetel vastavalt piirkonnas väljakujunenud kõrgusele. Hoone ja rajatiste paigutamisel ja kõrguse määramisel arvestada miljööväärtuslike alade ja väärtuslike maastike tingimustega.
Hoonete suurim lubatud ehitisealne pind krundi (katastriüksuse) pindalast	50%.
Krundi (katastriüksuse) haljastatav/looduslikuna säiliv osa	Minimaalselt 20%.
Parkimine	Omal krundil (katastriüksusel).
Arhitektuurised, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused	Hoonete puhul sobitada need olemasolevasse keskkonda – kasutada välisviimistluses võimalusel osaliselt looduslikke materjale (nt puitsõrestik, -fassaad).
Liikluskorraldus	Juurdepääsud tagada üldjuhul olemasolevate teede kaudu.
Muud tingimused	Vastavalt ala väärtustele ja lahendamist vajavatele teemadele rakenduvad ptk 5 teemade lõikes toodud tingimused.

4.5. MÄETÖÖSTUSE MAA-ALA (TM)

Mäetööstuse maa-ala on karjääri või kaevanduse maa või turbatootmisala, mis on mõeldud maavara väljamiseks ja töötlemiseks ning võib sisaldada selleks tegevuseks vajalikke hooneid või rajatisi.

Käesoleva planeeringuga mäetööstusmaid täiendavalt ei kavandata. Kaevandamise vajaduse ilmnemisel tuleb lähtuda alltoodud tingimustest.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. Maardlate avamisel või laiendamisel tuleb lähtuda ptk 5.15 toodud maavarade kasutamise põhimõtetest.
2. Kaevandamistegevus peab olema keskkonnasõbralik: kaevandamisega ei tohi kaasneda pöördumatuid keskkonnakahjusid, sh negatiivset mõju kohalikule veerežiimile, inimese tervisele ja heaolule. Ehitusmaavarade kaevandamisel tuleb järgida müra, tolmu ja võimalike maavõngete tekitamisel keskkonnanorme, õhu ja joogivee kvaliteet ei tohi halveneda.
 - 2.1. Elamule lähemal kui 250–300 m asuva karjääri kavandamise puhul tuleb hinnata müra mõju tundlikele objektidele vastavalt tööde teostamise iseloomule (sh tööaeg, masinate tüübid, masinate arv jne), maastikule jt komponentidele ning vajadusel näha ette müra vähendavad meetmed (vallid, tööaja piirangud müratundlike objektide läheduses töö teostamisel).
 - 2.2. Lähemal kui 100–150 m pideva töötamise korral võib leevendavaid meetmeid rakendamata (nt ilma katendivallita kaevanduse servas) tõenäoliselt esineda ka päevase müra normtaseme ületamist ning selles tsoonis võib olla vajalik ka naaberkiinnistu elanike informeerimine mürarikaste tööde teostamisest.
 - 2.3. Karjääri juurdepääs lahendada asukohas, kus täiendav liiklus, müra ja tolm tekitavad vähimat negatiivset mõju.
3. Kaevandamisprotsess on soovitatav läbi viia võimalikult lühikese ajaperioodi jooksul, kasutades ümbruskonda vähe häirivat tehnoloogiat ning kaevandamise tõttu muudetud maastiku ala anda pärast korrastamist võimalikult kiiresti taaskasutusse.
4. Maardlate kasutusse võtmisel tuleb eelistada juba avatud maardlate varu maksimaalset ammendamist.
5. Maardlate avamisel on soovitatav teid tugevdada (sh muuta tolmuvabaks, rajada mustkate, teid kasta vms) ja tagada juurdepääsuvõimalused.
6. Ammendatud karjäärid tuleb korrast⁸. Korrastamist peab alustama esimesel tehnoloogilisel võimalusel ja lõpetama enne loa kehtivuse lõppemist.

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks	
Krundi (katastriüksuse) minimaalne suurus	Määratakse tulenevalt kasutuse iseloomust ning arvestades piirkonna ruumi ja keskkonnakvaliteedi tagamise üldiste põhimõtetega.
Hoonete suurim lubatud arv ja paigutus krundil (katastriüksusel)	Lubatud on ajutised hooned vastavalt kavandatavale tegevusele.
Parkimine	Omal krundil (katastriüksusel).
Arhitektuursed, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused ja haljastustingimused	Vastavalt tegevusele võib olla vajalik leevendada mõjusid kaitsevalli või haljastuse rajamise/säilitamisega.
Heakord	Vastavalt korrastuskavale.
Liikluskorraldus	Juurdepääsud tagada üldjuhul olemasolevate teede kaudu.

⁸ Keskkonnaministri 07.04.2017 määrus nr 12 „Juritid ning kaevandatud maa korrastamise täpsustatud nõuded ja kord, kaevandatud maa korrastamise projekti sisu kohta esitatavad nõuded ning maa korrastamise akti sisu ja vorm“.

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks

Muud tingimused

Vastavalt ala väärtustele ja lahendamist vajavatele teemadele rakenduvad ptk 5 teemade lõikes toodud tingimused.

4.6. TOOTMISE MAA-ALA (T)

Tootismaa juhtotstarbega maa-ala all mõistetakse tootmis- ja tööstushoone ning tootmis- ja tööstusrajatisega seotud, põllumajandusliku tootmishoone ja -rajatise maa-ala.

Tootismaal võib kavandada kokkusobivaid otstarbeid – äri-, tehnoehitise ja kaitsehaljastuse otstarvet.

Tootismaa juhtotstarbega maad kavandatakse:

- Põlgaste külas;
- Krootuse külas;
- Valgjärve külas;
- Saverna külas;
- Ihamaru külas.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. Tootmise eesmärgil võetakse esmajärjekorras kasutusele olemasolevaid, kuid kasutusest välja langenud tootmisalasid ja -hooneid.
 - 1.1. Krootuse küla sigala puhul eelistatakse põllumajandusliku tootmise asemel äri/tootmise funktsiooni, mille mõju ei ulatu elamualade lähedal väljaspoole tootmisterritooriumi.
 - 1.2. Perspektiivitud hooned lammutatakse ja ala korrastatakse.
 - 1.3. Asulates avaliku ruumiga piirnevate tootmishoonete ja komplekside puhul pöörata tähelepanu hoonete visuaalsele ilmele.
2. Tootismaa maa-alale võib paigutada kohaliku energia tootmiseks päikesepaneele või kasutada sobivusel muid energiatootmise viise (vt ka ptk 5.11.5).
3. Tootmistevõime arendamisel eelistatakse tegevusi, mille mõju ei kandu tootmisterritooriumist väljapoole.
 - 3.1. Juhul, kui tootmistevõime kavandamisel või olemasoleva tootmise laiendamisel on ette näha olulist mõju naaberkinnistute maaomanikele ja valdajatele või tiheasustusega aladele või kui kavandatud tegevusega on ette näha olulist mõju ümbritsevale keskkonnale, on vallavalitsusel õigus kaalutusotsuse alusel nõuda detailplaneeringu koostamist ja mõjude hindamist ja/või vajadusel mõju ulatuse määramiseks analüüside läbiviimist.
 - 3.2. Juhul, kui tegevuse mõju ulatub tootmisterritooriumist väljapoole, rajada tootmishoone ja teiste otstarvetega maade kokkupuutevööndisse kaitsehaljastus. Kaitsehaljastuse kavandamine aitab sobitada tootmisterritooriumeid hoonestatud keskkonda, leevendades visuaalseid häiringuid. Kaitsehaljastuse rajamisel tuleb tagada piisav laius (ca 50 m) ülenormatiivse müra leevendamiseks. Soovitav on segapuistu kasutamine, mis koosneb igihaljastest ja lehtpuudest, kuna see omab paremat efekti. Kõrghaljastuse toimimiseks müra leevendajana tuleb lisaks puudele istutada ka tihe põõsastik.
 - 3.3. Põllumajandusliku jms tootmise puhul⁹ tuleb arvestada, et kaitsehaljastuse rajamine ei pruugi mõju oluliselt leevendada (nt lõhn), mistõttu tuleb tootmine paigutada piisavalt kaugelt tundlikest aladest (nt elamutest).

⁹ Nt asfalditehased, graanulitehased, orgaaniliste lahustite kasutajad, lihatöötajad, tapamajad jms.

- 3.3.1. Kanepi aleviku kontaktvööndis, Piigandi külas, asuvate lautade puhul tuleb kaitsehaljastuse asukoht täpsemalt määrata maaomaniku ja vallavalitsuse koostöös.
4. Põllumajanduslikke tootmishooneid ei paigutata veekogude piiranguvööndisse.
 5. Transpordivood suunatakse võimalusel müra- ja saastetundlikest aladest mööda, neid läbimata.
 6. Uute tootmishoonete rajamisel nähakse ette tuletõrje veevõtukohtad ja juurdepääsud.
 7. Uute tootmishoonete rajamisel tuleb tagada nende keskkonnanõuetele vastavus ja võimalike negatiivsete keskkonnamõjude leevendamine (reoveekäitlus, küte, liikluslahendus, elektriliinid). Vajadusel tuleb selleks läbi viia kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamine.
 8. Tootmiskaare arendamisel on soovitatav kasutusele võtta tehnilisi lahendusi (nt õli-, bensiini-, ja/või liivapüüdurid), et tagada sademevee nõuetekohane kvaliteet.
 9. Saasteaineid väljutavad korstnad, ventilatsioonivad ja -torud ning muud heiteallikad peavad olema paigaldatud piisavale kaugusele eluhoonest. Heiteallikate kaugus eluhoonest lahendatakse juhtumipõhiselt.
 10. Saasteainete väljumiskõrgus peab tagama saasteainete nõutava hajumise maapinnalähedases õhukihis väljaspool käitise tootmisterritooriumi, et vältida välisõhu saastatuse taseme piirväärtuse ületamist (seejuures tuleb arvestada ka koosmõju teiste heiteallikatega).
 11. Ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete rajamisel tuleb nende asukoha määramisel arvestada kavandatava tegevuse iseloomu (sh ettevõttest lähtuvaid riske ja ohtu) ja ettevõtte riske ümbritsevale alale ning piirkonnas tundlike alade (elamute ja üldkasutatavate hoonete või vastava juhtotstarbega maa-ala) paiknemist. Soovitatav on vältida ettevõtte ohutsoonide ja tundlike alade kattumist. Kavandamisel riigiteede äärde (eriti põhimaantee) tuleb arvestada elutähtsate teenuste toimepidevuse säilitamisega. Ettevõtete rajamisel lähtuda Päästeameti poolt koostatud juhenditest.

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks

Krundi (katastriüksuse) minimaalne suurus	Määratakse tulenevalt kasutuse iseloomust ning arvestades piirkonna ruumi ja keskkonnakvaliteedi tagamise üldiste põhimõtetega.
Hoonete suurim lubatud arv ja paigutus krundil (katastriüksusel)	Hoonete lubatud suurim arv määratakse lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust. Paigutus sõltub kavandatavast tegevusest ja võimaliku negatiivse mõju leevendamise vajadusest (nt kaitsehaljastuse rajamise vajadus vms).
Hoonete lubatud maksimaalne kõrgus/korruselisus	Tootmis- ja ettevõtlushoonete kavandamisel on lubatud hoone kõrgus vastavalt piirkonnas väljakujunenud tavale. Piirkonna tavast üle 25% kõrgema hoone puhul on KOV-il õigus kaalutusotsuse alusel nõuda detailplaneeringut ⁷ .
Hoonete suurim lubatud ehitisealune pind krundi (katastriüksuse) pindalast	Maksimaalselt 60%.
Krundi (katastriüksuse) haljastatav/looduslikuna säiliv osa	Minimaalselt 20%, millest pool kõrghaljastusega. Kaitsehaljastuse vajaduse puudumisel kasutada kulisshaljastust ¹⁰ .

¹⁰ Kulisshaljastus on kitsam haljastus (nt puuderivi), mis loob meeldivama keskkonna ja leevendab vajadusel visuaalseid mõjusid, kuid ei leevenda nt müra jt.

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks	
Parkimine	Omal krundil.
Arhitektuursed, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused.	Tootmishoonete puhul vältida kontrastseid domineerivaid toone, soovitatav on tootmishoonete sulandamiseks kasutada osal fassaadil looduslikke materjale (nt puitsõrestik, laudis).
Liikluskorraldus	Juurdepääsud tagada üldjuhul olemasolevate teede kaudu.
Muud tingimused	Vastavalt ala väärtustele ja lahendamist vajavatele teemadele rakenduvad ptk 5 teemade lõikes toodud tingimused.

4.7. PUHKE- JA VIRGESTUSE MAA-ALA (PV)

Puhke-, kultuuri ja virgestusehitiste ja spordirajatiste juhtotstarbega maa-ala. Alale võib rajada puhke-, kultuuri-, virgestus- ja spordiotstarbelisi rajatisi (laste mänguväljak, laululava, teemapark, vabaõhumuuseum, terviserajad, vabaõhu tenniseväljak) ning muid teenindavaid ja keskkonda sobituvaid hooneid ja rajatisi.

Alale võib rajada äri ja ühiskondliku otstarbega hooneid.

Puhke- ja virgestusmaa juhtotstarbega maad kavandatakse:

- Varbuse külas Postitee ääres;
- Krootuse külas;
- Saverna külas;
- Valgjärve külas;
- Karilatsi külas.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. Alal võib rajada puhkeotstarbelisi rajatisi (nt mänguväljak, palliplats, tervise- ja suusarada vms sobilik rajatis) ja neid teenindavad väikesemahulisi hooneid, samuti piirkonda teenindavat taristut.
2. Juhul, kui puhkeotstarbelise hoone või rajatise kavandamisel või olemasoleva hoone või rajatise laiendamisel on ette näha olulist mõju (nt motoraja müra) naaberkinnistute maaomanikele ja valdajatele või tiheasustusega aladele, on vallavalitsusel õigus kaalutusotsuse alusel nõuda detailplaneeringu koostamist ja mõjude hindamist ja/või vajadusel häiringute ulatuse määramiseks analüüside läbiviimist.
3. Rajatiste ja hoonete maastikku paigutamisel arvestada maksimaalselt olemasolevate maastikuliste väärtuste ja nende arendustingimustega.
4. Puhke- ja virgestusmaadele tagada kergliikluse ja autotranspordi juurdepääs, parkimine lahendada lähtuvalt ala tegevustest ja kasutusotstarbest.
5. Siduda looduse õpperadade ja kergliiklusteede võrgustik puhke- ja virgestusmaadega.
6. Arendada välja terviklik viidasüsteem.

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks	
Krundi (katastriüksuse) minimaalne suurus	Määratakse tulenevalt kasutuse iseloomust ning arvestades piirkonna ruumi ja keskkonnakvaliteedi tagamise üldiste põhimõtetega.

Hoonete suurim lubatud arv ja paigutus krundil (katastriüksusel)	Hoonete lubatud suurim arv määratakse lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust.
Hoonete lubatud maksimaalne kõrgus/korruselisus	Hoonete ja/või rajatiste kõrguse määramisel lähtutakse piirkondlikult väljakujunenud ehitiste kõrgusest. Domineerivate (naabruses olemasolevatest 1,5 korda kõrgemate) rajatiste puhul võib KOV kaalutusotsusega nõuda DP koostamist.
Hoonete suurim lubatud ehitisealne pind krundi (katastriüksuse) pindalast	Määratakse tulenevalt kasutuse iseloomust.
Parkimine	Omal krundil (katastriüksusel).
Heakord	Tagada vajalikud taristud (prügikastid, välikäimla).
Liikluskorraldus	Juurdepääsud tagada üldjuhul olemasolevate teede kaudu. Soodustada ligipääsu kergliiklusega.
Muud tingimused	Vastavalt ala väärtustele ja lahendamist vajavatele teemadele rakenduvad ptk 5 teemade lõikes toodud tingimused.

4.8. SUPELRANNA MAA-ALA (PR) JA SUPLUSKOHA

Supelranna maa-ala all mõistetakse avalikult kasutatava, nõuetele vastavalt rajatud supelranna maa-ala, mille piires on võimalik püstitada ranna kasutamiseks vajalikke ehitisi.

Supelranna maad Kanepi vallas ei kavandata. Traditsioonilised supluskohad on kantud maakasutuskaardile.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. Kõikidele traditsioonilistele supluskohtadele, mis asuvad avalikult kasutatava veekogu ääres, peab olema tagatud avalik juurdepääs.
2. Tagada traditsioonilistes ujumiskohtades elementaarne teenindustaristu (nt prügikastid).
3. Tagada suplusvee nõuetekohane kvaliteet vastavalt õigusaktidele.

4.9. KAITSEHALJASTUSE MAA-ALA (HK)

Kaitsehaljastuse maa-ala all mõistetakse õhusaaste, müra, tuule jms mõjude vähendamiseks rajatud või olemasolevat kõrghaljastust.

Kaitsehaljastuse juhtotstarbega maad kavandatakse:

- Kanepi aleviku lõunaosas asuva tööstusala äärde;
- Põlgaste lõunaosas asuva tööstusala äärde;
- Piigandi külas.

Vajadusel võib kavandada mõjude vähendamiseks täiendavat kaitsehaljastust nii tootmismaa kui maanteed kokkupuutevöönditesse tundliku maakasutusega.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. Juhul, kui tegevuse mõju ulatub tootmishoonest väljapoole, rajada tootmishoone ja teiste otstarvetega maade kokkupuutevööndisse kaitsehaljastus. Kaitsehaljastus rajatakse reeglina mõju tekitava maakasutuse maa-alale.
2. Kaitsehaljastuse rajamisel tuleb tagada piisav laius (ca 50 m) ülenormatiivse müra leevendamiseks. Soovitav on segapuistu kasutamine, mis koosneb igihaljastest ja lehtpuudest, kuna see omab paremat efekti. Kõrghaljastuse toimimiseks müra leevendajana tuleb lisaks puudele istutada ka tihe põõsastik.
3. Põllumajandusliku tootmise puhul tuleb arvestada, et kaitsehaljastuse rajamine ei pruugi mõju (nt lõhn) oluliselt leevendada, mistõttu tuleb tootmine paigutada piisavalt kaugele teise otstarbega aladest.
4. Kaitsehaljastuse maadel ei ole ehitustegevus lubatud, välja arvatud haljasala rajamistöödeks, tehnovõrgustiku või kergliiklustee rajamiseks.
5. Kaitsehaljastuse rajamisel riigimaanteede ääres tuleb vastavalt maanteede projekteerimismõnudele tagada külgnähtavus ja ristumiskohtadel kaugnähtavus.
6. Piigandi külas Ekso lautade lähedale reserveeritud kaitsehaljastuse eesmärk on lõhnahäiringu vähendamine Kanepi alevikus. Kaitsehaljastuse täpne asukoht määratakse vallavalitsuse ja maaomaniku koostöös.

4.10. HALJASALA MAA-ALA (H)

Haljasala maa-alad on looduslikud ja/või inimese poolt kujundatud haljas- ja metsaalad, mis võimaldavad vabas õhus sportimist ja lõõgastumist, vabaõhuürituste korraldamist või toimivad puhveraladena.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused:

1. Lubatud on piirkonda teenindavate rajatiste (teede, jalgratta- ja jalgteede, tehnovõrkude, puhkerajatiste vms) kavandamine.
2. Ala arendamisel ja rajatiste maastikku paigutamisel tuleb arvestada olemasolevate maastikuliste tingimuste ja väärtustega (nt väärtuslike maastike tingimustega ptk 5.2 ja miljööalade tingimustega ptk 5.3).
3. Elamupiirkondades elamute vahel paiknevaid väikseid haljasmaa maa-alasid on lubatud vallavalitsuse kaalutusotsusel kasutusele võtta väikeelamu maa-aladena. Sel juhul tuleb maa-ala arendamisel lähtuda väikeelamu maa-ala arendamise tingimustest.

4.11. AIANDUSE MAA-ALA (AM)

Aianduse maa-ala on ala enda tarbeks põllumajandussaaduste kasvatamiseks.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. Lubatud on sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalikud ehitised (kasvuhoone, varjualune vms).
2. Lubatud on piirkonda teenindava tehnilise taristu rajamine.

4.12. VEEKOGU (V)

Veekogud on looduslikud ja tehisveekogud.

Lautrikoht on looduslikult sobiv randumiskoht paatidele, kus neid on võimalik kinnitada ja maale tõmmata koos alale jäävate minimaalsete eriotstarbeliste teenindavate rajatistega.

Paadisild on sildumis- ja paigutuskoht väikejuvvahenditele koos alale jäävate minimaalse eriotstarbeliste teenindavate rajatistega. Avalikult kasutatav paadisild on sild, mille suhtes on omanik ja omavalitsus sõlminud avaliku kasutuse lepingu.

Käesoleva planeeringuga lautrikohti ja paadisildu ei kavandata.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. Paadisildade/lautrikohtade rajamine toimub vastavalt omaniku soovile, kaitsealadel kaitseala valitseja nõusolekul.
2. Avalikult kasutatava paadisilla rajamine toimub maaomaniku ja kohaliku omavalitsuse kokkulepete alusel.
3. Pääs kallasrajale tagatakse avalikult kasutatavate teede kaudu¹¹.
4. Erinevate ehitustööde teostamisel veekogus tuleb lähtuda õigusaktides toodud nõuetest.

Üleojutuse ohuga alad

Üldplaneeringus on kajastatud uuringu "Alused ja meetodika suurte üleujutustega siseveekogude nimistu muutmiseks" (2021) põhjal üleujutuse ohuga alad. Arendustegevuse kavandamisel Ahja jõe äärsetel aladel on soovitatav üleujutuse ohuga arvestada. Üleujutuse ohuga aladel ei ole üldjuhul ehitustegevus soovitatav.

4.12.1. EHITUSKEELUVÖÖNDI VÄHENDAMINE

Käesolevasse planeeringusse kantakse üle ehituskeeluvööndi vähendamine Koigera külas Jõepõllu maaüksusel (tunnus 28502:005:0049). Ehituskeeluvööndi vähendamise taotlusele andis Keskkonnaamet nõusoleku kirjaga 27.02.2017 nr 7-13/17/3142 Kanepi valla üldplaneeringu koostamise raames. Keskkonnaameti antud ehituskeeluvööndi vähendamise nõusolek kehtib ainult esitatud üldplaneeringu lahendusele. Ehituskeeluvööndi vähendamine kehtestati Kanepi valla üldplaneeringuga 15.08.2017.

Käesoleva planeeringuga täiendavaid ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekuid ei tehta.

4.13. PÕLLU- JA METSA MAA-ALA (MP JA MM)

Põllumaa on põllumajanduslikuks tootmiseks kavandatud ning metsamaa metsaga kaetud maa või metsamajandusliku potentsiaaliga maa-ala.

Käesoleva planeeringuga on põllu- ja metsamajandusmaana ehk maatulundusmaana määratletud suurem osa valla territooriumist.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. Põllu- ja metsa maa-alal on võimalik kavandada väikeelamut, äri- ja tootmisettevõtteid, puhkealaid jm. Kavandamine lähtub soovitavale juhtotstarbele seatud tingimustest (ptk 4 alapeatükid).
2. Maatulundusmaa otstarbega katastriüksuste jagamisel lähtutakse üldjuhul põhimõttest, et uute moodustatavate katastriüksuste suuruseks on vähemalt 1 ha.
3. Tiheasustusega asulates asub kohati väiksemaid põllu- ja metsa maa-alasid, mida võib vallavalitsuse kaalutusotsusel hoonestada, lähtudes funktsionaalsest sobivusest ja planeeringuga seatud tingimustest ja põhimõtetest.
4. Väärtuslikel põllumajandusmaadel:
 - 4.1. jätkata põllumajanduslikku tegevust. Väärtuslik põllumajandusmaa võib olla haritav maa (põllumaa), püsirohumaa ja püsikultuuride all olev maa;
 - 4.2. väärtusliku põllumajandusmaa kasutamistingimused on toodud ptk 5.6.
5. Tühjalt seisvad ja lagunevad endised tootmishooned võtta taas kasutusse või kõrvaldada.
6. Valla metsaressursse tuleb kasutada mitmekülgsest ja säästlikult, et tagada nii majanduslik tulu kui ka metsade bioloogiline mitmekesisus.
7. Rohelise võrgustiku aladel tuleb järgida ka ptk 5.8 toodud tingimusi.
8. Riigimetsa aladel, mis on kõrgendatud avaliku huviga metsadeks (nn KAH-metsadeks), jälgida ptk 5.7 toodud tingimusi.

¹¹ Avalike erateede ajakohane info on leitav Maa-ameti vastavast kaardirakendusest.

4.14. KALMISTU MAA-ALA (S)

Kalmistu maa-ala on kalmistu ja matmisega soetud hoone (kabel, tavandihoone, krematoorium) maa-ala.

Käesoleva planeeringuga täiendavat kalmistumaad ei reserveerita.

4.15. LIIKLUSE MAA-ALA (L)

Liikluse maa-ala on tee, tänava või väljaku, raudtee, lennuvälja, sadama ja reisijate teenindamiseks kavandatud transpordihoone maa-ala.

Liikluse maa-ala kavandatakse parklate rajamiseks:

- Valgjärve külas;
- Krootuse külas;
- Karilatsi külas.

Teede ja liikluskorralduse kavandamise täpsemad tingimused on toodud välja peatükis 5.6.

4.16. KORTERELAMU MAA-ALA (EK)

Korterelamu maa-ala on kolme ja enam korteriga korruselamu ehitamiseks ette nähtud maa-ala ning arhitektuurselt ja ehituslikult elamute vahelisse välisruumi sobituv muu elamuid teenindava maakasutuse juhtotstarbega maa-ala.

Üldplaneeringuga täiendavaid korterelamuid ei kavandata.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused:

1. Korterelamute kavandamine on võimalik tiheasustusega aladel ruumilise sobivuse korral.
2. Lähtuda kvaliteetse elukeskkonna loomise vajadusest ning tagada kvaliteetne avalik ruum (haljasalad, puhkeala, mänguväljakud).
3. Rajada mitmekesine haljastus, säilitades maksimaalselt kõrghaljastust ja rajades väikevorme.
4. Jalakäimise ja jalgratta kasutamise võimaldamiseks kavandada sidusad kergliiklusteed.
5. Korterelamute ümber piirdeid mitte rajada. Lubatud on madalad haljaspiirded.

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks	
Krundi (katastriüksuse) minimaalne suurus	Koormusindeks vähemalt 200 ¹² .
Hoonete suurim lubatud arv ja paigutus krundil (katastriüksusel)	Hoonete lubatud suurim arv määratakse detailplaneeringuga. Paigutus sõltub kavandatava hoone asukohast. Vajadusel järgida olemasolevat hoonestusjoont.
Hoonete lubatud maksimaalne kõrgus/korruselisus	Vastavalt asulas väljakujunenud korterelamute kõrgusele.

¹² Iga korteri kohta kavandatav krundisuuruse osatähtsus – nt 4 korteriga elamu krundisuurus peaks olema vähemalt 800 m².

Tingimused detailsemaks planeerimiseks ja/või projekteerimistingimuste andmiseks	
Hoonete suurim lubatud ehitisealne pind krundi (katastriüksuse) pindalast	30–40% (olenevalt krundi/katastriüksuse suuruselt: väiksematel kruntidel/katastriüksustel on lubatud 40%).
Krundi (katastriüksuse) haljastatav/looduslikuna säiliv osa	Minimaalselt 20%, millest pool kõrghaljastusega.
Parkimine	Parkimine lahendada omal krundil (katastriüksusel). Võimalusel lahendada parkimine hoone küljel või hoovis. Suuremad parklad liigendada haljastusega, eelistatult 4–5 tasku kaupa.
Arhitektuursed, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused	Naturaalseid materjale imiteerivate materjalide kasutamine ei ole lubatud. Lubatud on madalad haljaspiirded. Vajadusel võib rajada 30%-lise läbipaistvusega piirded kõrgusega kuni 1,5 m laste mänguväljaku ümber.
Haljastuslahenduse või maastikuarhitektuurse lahenduse koostamine	Vallavalitsuse kaalutusotsusel, kui see on oluline keskusalal kvaliteetse avaliku ruumi säilitamiseks või loomiseks.
Heakord	Kavandada jäätmekonteinerite jaoks jäätmemaja või varjavad piirded.
Liikluskorraldus, ligipääsetavus	Juurdepääsud tagada üldjuhul olemasolevate teede kaudu.
Muud tingimused	Arvestada ka ptk 5 toodud tingimustega.

5. KASUTUS- JA E HITUSTINGIMUSED TEEMADE LÕIKES

5.1. AVALIK RUUM JA HALJASTUS

Avaliku ruumi all käsitletakse alevi, alevike ja külakeskuste avalikult kasutatavaid väljakuid, platse ja tänavaruumi. Avaliku ruumi osadeks on ka puhkealad, kuhu kõikidel on vaba ligipääs ja võimalus piiranguteta liikumiseks. Haljastus on oluline osa ruumikvaliteedist ning täidab asulates mitmeid otstarbeid.

Avaliku ruumi kvaliteedile on eelkõige oluline tähelepanu pöörata **valla keskustes**: Kanepi alevikus ja suuremate külade keskustes – Saverna, Põlgaste, Krootuse ja Valgjärve.

Ruumiliselt on oluline pöörata tähelepanu eelkõige antud asulate:

- peatänavatele, väljakutele ja puhkealadele,
- nn märgiliste hoonete ümbrusele (nt kirik, kool jm).

Kvaliteetse avaliku ruumi lahendusega on võimalik tõsta teatud asula osad või hooned fookusesse ja rõhutada nende olulisust asulas kui tervikus.

Väljaspool valla keskusi on otstarbekas külasüdamikese pöörata tähelepanu külade peateede, avalikult kasutatavate hoonete (nt külamaja) ja alade (nt külaplats) avalikule ruumile. Avalike puhkealade puhul arvestada avaliku ruumi kujundamisel nii ala iseloomu kui ka kasutajagruppide vajadustega.

Erinevate avalikku ruumi loovate lahenduste kujundamisel tuleb lähtuda **kvaliteetse ruumiloome põhimõtetest**, mille järgi kvaliteetne ruumilahendus on:

1. **rikastav ja esteetiline**, pakkudes elukeskkonda elavdavat kogemust;
2. **kasutama kutsuv ja hästi ligipääsetav**, kasutades kaasava disaini põhimõtteid ja arvestades erinevate liikujate võimekusega;
3. **keskkonnasõbralik ja kliimakohane**, kasutades ja võimendades looduslikke komponente ning kasutavat ja vastupidavat erinevates ilmaoludes;
4. **pärandisõbralik**, põimides disaini väärtuslikke olemasolevaid komponente;
5. **mitmeotstarbeline ja kohandatav**, sidus ja ümbritsevat ruumi arvestav ning kohane ala olemust arvestades;
6. **sotsiaalne ja tervislik**, soodustades avalikus ruumis viibimist, välitegevusi ja suhtlust.

Tingimused avaliku ruumi loomiseks ja haljastuse kujundamiseks

1. Peatänavad ja väljakud kujundada atraktiivsed, jalakäijasõbralikud ja kasutama kutsuvad.
2. Jalg- ja kergliiklusteed peavad ühendama olulisemaid keskusasula sihtpunkte ja teenuseid.
3. Kultuuripärandi väärtustamise seisukohast on oluline, et uued hooned ei domineeri, vaid võimestavad kultuuriväärtuslikke hooneid või ansambleid (nt Kanepi kirik).
4. Märgiliste hoonete puhul (oluline ja sagedasti külastatav avalik hoone, mis võib samaaegselt olla kultuuriväärtuslikuks objekt) arvestatakse vaadeldavuse ja vaatekorridoridega.
5. Kohatunnet ja piirkonna eripära kandvate lahenduste väljatöötamiseks toetuda kohalikele viidetele (nt ehitusmaterjalides, arhitektuursetes detailides).
6. Puhkeala peab pakkuma nii aktiivse kui passiivse puhkamise võimalusi ning võimalusi erinevatele vanusrühmadele.
7. Asulate rohestruktuurid – pargid, haljasalad ja veekogude kaldad, haljasribad – moodustavad omaette roheline mikrovõrgustiku ja täidavad samaaegselt mitut rolli. Rohealade kujundamisel ja kasutamisel on oluline arvestada, et rohealad toimiks ka:
 - 7.1. sademevee immutamise aladena, mis on kasvavalt oluline kliimamuutustega kohanemisel;
 - 7.2. vajadusel puhveralana erinevate maakasutuste vahel ning võimalike häiringute ja visuaalse mõju leevendajana;

- 7.3. asulate sisese mikrovõrguna, mis on ühendatud laiema rohevõrgustikuga ning toetab asulasisest elurikkust.
8. Haljastus:
 - 8.1. säilitada alleed ja tänavahaljastus tiheasustusega aladel, vajadusel asendada haljastus samaväärsega;
 - 8.2. kasutada võimalusel avalike haljastuslahenduste väljatöötamisel kodumaiseid liike ja looduspõhiseid lähenemisi; haljastus kavandada mitmerindeliseks.
9. Keskkonna kujundamisel ja hooldamisel kasutada turvatunnet loovaid võtteid: valgustada olulisemad käiguteed, ühiskondlike hoonete ümbrus, bussipeatused, puhkealad ja mänguväljakud, üldkasutatavad parklad (sh rattaparklad), hoida üldkasutatav avalik ruum korras.

5.2. VÄÄRTUSLIKUD MAASTIKUD

Kanepi vallas asuvad mitmed Põlva maakonnaplaneeringuga 2030+ määratud **väärtuslikud maastikud**¹³:

I tähtsusklassi maastik (maakondlik tähtsus, võimalik riiklik tähtsus) on Vana Tartu-Võru maantee ehk **Postitee**.

II tähtsusklassi (maakondliku tähtsusega) maastikud on:

- Kanepi–Erastvere;
- Tilleorg–Lauriorg;
- Valgjärve.

III tähtsusklassi (kohaliku tähtsusega) maastikud on:

- Kooraste–Kanepi;
- Kanepi–Erastvere;
- Jänukjärve.

Planeeringuga määratakse täiendav kohaliku tasandi väärtuslik maastik:

- Veski: ala väärtuseks on matkarajad ja Kiirusemägi. Sakhri ja Veski küla on ajalooliselt oluline piirkond, mis on vahetult seotud Sakhri vesiveski kompleksi, Veski mõisa ja ajalooliste ühendusteedega.

Lisaks asuvad vallas **ilusad vaatekohad** ja **kaunid teelõigud**.

Väärtuslikud maastikud kannavad olulisi väärtusi: kultuurilis-ajaloolisi, looduslikke, esteetilisi ja identiteediväärtust. Käesolev planeering näeb **väärtuslike maastikke ka puhkealadena** nii kohalikele elanikele kui laiemalt külastajatele. Väärtuslikud maastikud on aladeks, kus eelisarendada **puhkemajanduslikku ettevõtlust**.

Üldplaneeringuga on täpsustatud väärtuslike maastike kasutustingimusi.

Kasutustingimused väärtuslike maastike säilimiseks ja väärtuste suurendamiseks:

1. Säilitada tuleb väärtuslike maastike arhitektuuriline ja maastikuline miljöö.

- 1.1. Väärtuslikel maastikel ehitamise peamiseks põhimõtteks on ajaloolise asustusstruktuuri hoidmine ja võimalusel taastamine vastavalt külatüübile, samuti ajaloolise ehitusjoone, maastikulise paigutuse ja hoonete omavahelise paigutuse järgimine vastavalt ajaloolisele üldilmele. Maa sihtotstarbe muutmisel tuleb säilitada olemasolev maastikumuster.
- 1.2. Uusehitiste puhul on soovitatav järgida vanu ehitustraditsioone. Uute hoonete rajamisel või vanade ümberehitamisel tuleb jälgida traditsioonilisi mahtusid ja õuede struktuuri. Uuendused peavad ühtima piirkonnale iseloomuliku ehitusstiiliga. Ehitamisel kasutada loodussõbralikke materjale (puit, looduslik kivi, savi jms).

¹³ Määratud algselt Põlva maakonnaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“, kehtestatud 2005, mis kirjeldab ka iga maastiku erinevaid väärtusi.

- 1.3. Eelistada ehitamist vanadele talukohtadele. Endiste taluõuede ja talukohtade likvideerimine ei ole soovitatav, uue kavandatava tegevuse puhul võib põlispuude raiumine toimuda vaid omavalitsuse loal¹⁴.
- 1.4. Säilitada ja vajadusel uuendada teeäärsed puudered, alleed, hekid ning tagada nende hooldatus.
- 1.5. Tiheasustusega alade loomine järvede kallaste piiranguvööndisse on üldjuhul keelatud.
- 1.6. Veskihoone taastamisel tagada läbi projekteerimistingimuste veskihoone ajaloolise ilme säilimine.
2. **Igale väärtuslikule maastikule on soovituslik koostada maastikuhoolduskava**, kus nähakse ette väärtuslike maastike säilitamiseks, hooldamiseks ning arendamiseks vajalikud tegevused. Maastikuhoolduskavas saab määrata tegevuste prioriteetid, hoolduse sageduse ja meetodid, hinnata vajaminevaid ressursse ja luua eeldused toetuste taotlemiseks (sh nt väärtusliku maastiku turundamiseks turismi- ja puhkemajanduse arendamise kontekstis). Kavade koostamisse tuleb kaasata kohalikud elanikud. **Postitee** puhul lähtutakse juba koostatud Postitee maastikuhoolduskavast ja hooldusplaanist. Maastikuhoolduskava on soovitatav uuendada.
3. **Uute rajatiste ja joonehitiste projekteerimisel tuleb tagada olemasolevate väärtuste säilimine ning maastikuarhitektuuriline sobivus väärtusliku maastiku ajaloolis-kultuurilise taustaga.**
 - 3.1. Maastikul domineerima jäävate objektide (nt tuulikute, mobiilsidemastide, vesiehitiste, kõrgepingeliinide jt) kavandamine on üldjuhul keelatud. Erandkorras ehitamise kavandamisel väärtuslikele maastikele tuleb igal konkreetset juhul lähtuda maastikuanalüüsist¹⁵ ning vastavalt analüüsi tulemustele kaaluda detailplaneeringu algatamist.
 - 3.2. Päikesepaneelide (pargi) kavandamine on hajaasustuses lubatud oma majapidamiseks ilma planeeringuta eramu, tootmiskompleksi, korter- ja ridaelamu või avaliku hoone tarbeks hoone õuealal ning tootmisterritooriumil. Kuni 11 kW koguvõimsusega päikesepaneelide paigutamine väärtusliku maastiku avamaastikul väljaspool õueala on lubatud ilma täiendava planeeringuta, kui paneelide paigutus maastikul ei too kaasa negatiivset visuaalset mõju ning kasutatakse nn maastikul peitmist. Üle 11 kW koguvõimsusega päikesepaneelide paigutamisel avamaastikule tuleb paigutamiskriteeriumid täpsemalt läbi mõelda ning vajadusel koostada maastikuanalüüsi ja/või detailplaneering.
 - 3.3. Tiheasustusalale jääval väärtusliku maastiku alal ei paigutata paneele õuealadel maapinnale, v.a tootmishoonete tootmisterritooriumitel. Paneelid peavad asuma hoonetel või rajatistel (nt katus, sein, aed).
4. **Säilitada põllumajandusmaastike avatus** (nt harimise, niitmise). Vältida põllumajanduslikel avamaastikel ebasobivaid uusehitisi. Hoida maaparandussüsteemid korras.
5. **Likvideerida maastike üldilmet kahjustavad peremeheta varemed jms heakorrastamata objektid.** Leida koostöös maaomanikuga lahendusi endiste suurmajandite tootmishoonete (karjalaudad, töökojad jms) heakorrastamiseks või vajadusel lammutamiseks ning nende ümbruse heakorrastamiseks.
6. **Väärtuslike maastike ja maardlate kattumisel vältida võimalusel maardlate kasutuselevõttu.** Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele. Väärtusliku maastiku väärtuste säilimise tagamisega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks.
7. **Säilitada kaunid teelõigud ja ilusad vaatekohad.**

¹⁴ Põlispuude ehk talukohta märgistavate suurte puude raiet suunatakse juhul, kui kavandatuga kaasneb projekteerimistingimuste andmine või DP koostamine.

¹⁵ Maastikuanalüüsi all peetakse silmas analüüsi, mis annab juhtumipõhise hinnangu kavandatava tegevuse mõjust väärtuslikule maastikule üldiselt ja selle väärtustatud komponentidele (nt kui väärtuslikule maastikule soovitakse paigutada päikesepaneelid, võib analüüs tuua välja konkreetseid alad, kuhu paneelide paigutamine on sobilik, kuna paigutus ei riku väljakujunenud miljööd, säilivad vaatekoridorid väärtustatud objektidele jne. Maastikuanalüüs võib olla nt ekspertarvamuse vormis.

- 7.1. Säilitada kaunitel teelõikudel ajalooliselt kujunenud looklevus ja vältida teede õgvendamist.
 - 7.2. Rajada peatus- ja puhkekohad ilusatele vaatekohtadele üldkasutatavate teede ääres.
 - 7.3. Pöörata tähelepanu vaatekohtade lähipiirkonna arendustegevustele: vaadete avamine ja säilitamine, ehituspiirangud vaatekoridorides ning vaatekohtade taristu (tualetid, prügimajandus, pingid, parkimiskohad jne) arendamisele.
- 8. Tagada puhkealade ja avaliku kasutusega alade kasutamise võimalus väärtuslikel maastikel.**
- 8.1. Tagada avalikkuse juurdepääs veskiäärsetele territooriumitele.
 - 8.2. Luua lisaks olemasolevatele uusi piknikuplatse ja parkimiskohti.
 - 8.3. Tagada puhke- ja ujumiskohtade avalik kasutus.
 - 8.4. Tagada avalikud juurdepääsud väärtusliku maastiku objektidele, Hilba, Ahja ja Leevi jõgede kallastajale, järvedele ning puhke- ja virgestusaladele (sh pargid jt).
 - 8.5. Hoida kallasrada avatud ja puhas.

Vana Tartu-Võru maantee¹⁶ ehk Postitee kui valla olulisima väärtusliku maastiku jaoks on välja toodud lisatingimused:

1. Rekonstrueerimisel vältida maantee õgvendamist ja teekatte olulist laiendamist.
2. Hoida korras Postiteed palistavad erinevad alleed ja puudegrupid. Kui erandkorras tekib vajadus puude mahavõtuks Postitee ääres, tuleb projektis ette näha samaväärne taashaljastus.
3. Hoida korras erinevatest ajastutest pärinevad ja eri stiilis bussiootepaviljonid (nt Ihamaru).
4. Olemasolevate elektriliinide rekonstrueerimisel ja uute kavandamisel näha ette maa-alused lahendused. Elektrikilbid jms paigutada Postitee visuaalsest ruumist väljapoole, soovitatavalt olemasoleva heki taha.
5. Arvestada Postitee väärtusliku maastiku aladel arendustegevuse käigus Postitee hoolduskava raames määratletud olemasolevate vaatekohtadega/vaatesuundadega ning selleks sobivas kohas uute vaadete avamisega.
6. Kergliiklusteede kavandamisel näha ette Postitee maastikku sobivad erilahendused (sh teede laiuse ja materjalikasutuse osas).
7. Eelistada vanadele talukohtadele ehitamist ning tagada hajaküla tüübi säilimine, mis on oluline Postiteele omase miljöö säilitamiseks.

5.3. MILJÖÖVÄÄRTUSLIKUD HOONESTUSALAD

Üldplaneeringuga määratakse miljööväärtuslikud alad Kanepi alevikus.

Kanepi aleviku peamiselt 19. sajandi lõpul ja 20. sajandi algul hoonestatud piirkonna olulisemad väärtused on **keskväljak ning peatänav**. Alevi ruumiliseks dominandiks on **ajalooliselt väljakujunenud mitmekülgne keskus**, kus olulised märgilised hooned ja objektid on koondunud keskväljakule kiriku ja kirikuplatsi ümbrusse – kool, vallavalitsus, bussijaam, ärid, päästikeskus ja kalmistu. Alevikku ja keskväljakut läbiva peatäna hoonestuses tulevad esile veel alevi keskosa kahekordsed ärihooned ning torniga tuletõrjemaja.

Aleviku peatäna piirkonna väärtus seisneb suurepärasel ansambelis, mille moodustavad **sarnaste mahtudega tänavajoonel paiknevad värvilised puitelamud**. Hoonestuse struktuuri täiendavad väikesemahulised abihooned. Lisaväärtust annavad vaated siseõuedesse. Paljudel hoonetel on säilinud originaallaudised, aknad ning ukсед.

Kogu Kanepi aleviku miljööala üks olulisi väärtusi on **vaated**, mis tänu reljeefile avanevad erinevates suundades huvitavad piki peatänavat ja piki miljööväärtusliku ala kõrvaltänavaid. Maailisust lisab Apteegi – Niidu – Tehnika tänavate katuste maastik, mis on vaadeldav tänu

¹⁶ Ametlik nimetus Vooreküla – Puskaru kõrvalmaantee.

tugevale reljeefile Nurme tänava piirkonnast ning Weizenbergi tänava kagupoolsest otsast alevi piirilt. Muljetavaldav on vaade piki Tehnika tänavat kirikule¹⁷.

Miljööväärtusliku ala keskkond on säilitamisväärtne tänu oma ajalooliselt väljakujunenud tänavate võrgule ja hoonete paigutusele, haljastusele, ühtsele ja omanäolisele arhitektuurile.

Ehitustingimused Kanepi aleviku miljööväärtuslikul hoonestusalal

1. Miljööväärtusega hoonestusala määramise eesmärk tagada peamiselt 19. sajandi lõpul ja 20. sajandi algul hoonestatud ala tänavatevõrgu, maalilise reljeefi, ala kaug- ja sisevaadete ning ajaloolise väärtusega hoonete säilimine.
2. Kanepi alevik on detailplaneeringu koostamise kohustusega alaks, vastavalt PlanS-le võib edasine kavandamine toimuda ka projekteerimistingimustega. DP või projekteerimise tingimused peavad arvestama miljööväärtusliku ala ehitustingimustega.
3. Aleviku peatänaval – Weizenbergi tänaval:
 - 3.1. säilitada väljakujunenud tänavajoon;
 - 3.2. hoonete paigutamisel paigutada harjajoon paralleelselt tänavaga, abihood paigutada siseõue (valdavalt tänavaga risti);
 - 3.3. hoonete ümberehitamisel ja uute hoonete rajamisel lähtuda väljakujunenud hoonestusmahust;
 - 3.4. olemasolevate miljööväärtuslike hoonete renoveerimisel tuleb võimalusel säilitada hoone esialgset välisilmet ja terviklikkust. Välispidisel soojustamisel tõsta aknad välisvoodri tasapinnale;
 - 3.5. säilitada katusekalle, uued hooned rajada viilkatusega;
 - 3.6. kindlasti säilitada hoonetele iseloomulikud detailid. Vanu ehitusdetalle võimalusel renoveerida;
 - 3.7. võimalusel kasutada piirkonnale traditsioonilisi ehitusmaterjale (nt vältida plastikakende paigutamist) ja elementide arhitektuurset stiili;
 - 3.8. hekkide ja piirdeaedade rajamisel paigutada need tänavajoonele.
4. Ülejäänud miljööväärtuslikul hoonestusalal lähtub ehitamine üldplaneeringu lisa 2 väljatoodud soovitudest.
5. Kogu miljööalal hoida korras ja kasutusel miljööala märgilised hooned.
6. Säilitada väärtuslikud vaated miljööalal.

5.4. KULTUURIVÄÄRTUSLIKUD OBJEKTID

Kanepi valla kultuuripärandiks on erinevate ajastute objektid. Kultuuripärandi väärtustamine, kasutamine ja kaitsmine toimub erinevate meetodite kaudu. Üldplaneeringu eesmärgiks on väärtustada ja eksponeerida ka seni vähem tuntud komponente.

Järgnevalt on välja toodud valla erinevad kultuuripärandi objektid vastavalt kaitse korraldamisele.

1. **Riikliku kaitse all olevad kultuurimälestised.** Kultuurimälestiste riiklikku registrisse Kanepi vallas kantud 216 kinnismälestist¹⁸. Kultuurimälestised näitavad piirkonna ja kultuurimaastiku ajaloolist mitmekesisust, seetõttu tuleb edasises tegevuses (detailplaneeringu koostamisel, projekteerimistingimuste andmisel) lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada avaliku huviga.

Kultuurimälestised jagunevad:

- 12 ajaloomälestist: nt kalmistud, hauad, ühishauad, mälestuskivid, aga ka koolihooned;
- 132 arheoloogiamälestist: kivikalmed, kääpad, kultusekivid ja ohvrikohad/-puud, asulakohad, linnus;

¹⁷ Kõllest valla ja Kanepi valla ühine miljööväärtuslike alade teemaplaneering. Kanepi valla miljööväärtuslike alade teemaplaneering. 2011.

¹⁸ <http://register.muinas.ee>, nov 2020 seisuga. Üldplaneeringus käsitletakse vaid kinnismälestisi.

- 70 ehitismälestist: Valgjärve, Pikajärve, Krüüdneri, Vana-Prangli, Krootuse, Varbuse, Vana-Piigaste, Maaritsa õigeuskirik ja Kanepi kiriku kompleks, vesiveskid (nende kompleksid), Varbuse postijaam, Hinni talukompleks;
- 2 kunstimälestist: rist ja monument Kanepi Mäekalmistul.

Kultuurimälestiste kaitse lähtub üldiselt muinsuskaitseadusest. Kinnismälestise kaitseks on kehtestatud kaitsevööndi (reeglina 50 m mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistatud õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti), mille eesmärgiks on tagada mälestiste säilimine ajalooliselt väljakujunenud maastikstruktuuris ja mälestist väärivas keskkonnas.

Kanepi valla mälestised on planeeringuga grupeeritud järgmiselt:

- Säilitamist ja eksponeerimist väärivad mälestised: nendeks on ajaloomälestistest kalmistud, hauad, ühishauad, mälestuskivid, kõik arheoloogiamälestised ja kunstimälestised.
 - Säilitamist, võimalusel kasutusele võtmist/kasutusel hoidmist ja korrastamist väärivad mälestised: ajaloomälestistest koolihooned ning kõik ehitismälestised. Ehitismälestised moodustavad sealjuures sageli ansambli või kompleksi – nt mõisasüdame või kiriku koos aiaga, talukompleksi.
2. **XX sajandi arhitektuuripärandi objektide** kajastamise eesmärgiks on väärtustada nii tsaari-, vabariigi- kui ka nõukogudeaegset arhitektuuripärandit. Kanepi vallas asub 7 ehitist, mis on kantud XX sajandi arhitektuuripärandi registrisse¹⁹. Antud hooned ei ole riikliku kaitse all. Samas on tegemist oma ajastu arhitektuuri hästi esindavate objektidega, mistõttu on eelkõige oluline hoonete säilimine (sobiva kasutuse leidmine, renoveerimine).
- Kanepi seltsimaja – tsaariaja hoone on renoveeritud ning kasutusel seltsimajana. Seisukord on hea.
 - Põlgaste algkool – vabariigiaegne hoone on kasutusel üldkasutatava hoonena. Seisukord on hea.
 - Kooraste vallamaja – tsaariaegne hoone on kasutusel elamuna, seisukord on rahuldav. Võimalusel renoveerida.
 - Põlgaste vallamaja – tsaariaegne hoone, hoone seisukord on väga hea.
 - Kanepi kolhoosikeskus – nõukogudeaegne hoone ei ole kasutuses ning seisukord on halb. Võimalusel leida kasutusotstarve ja renoveerida.
 - Krüüdneri abikirik/palvemaja – tsaariaegne hoone on halvas seisukorras ja kasutusel elumajana. Võimalusel renoveerida.
 - Veski vallamaja – tsaariaegne, kasutusel elumajana. Vajadusel renoveerida.
3. **Pärandkultuuriobjektideks** on eelmiste põlvkondade elamisviisist jäänud nähtavad kultuuriväärtuslikud objektid maastikus. Kanepi vallas leidub antud objekte küllaltki palju ning planeeringuga on need grupeeritud järgmiselt:
- Teadvustamist väärivad objektid: autasumaa, pinnavormid, vanad kohanimed.
 - Säilitamist, võimalusel eksponeerimist väärivad objektid: hauad ja hauatähised, mälestuskivid, kalmekohad, laadaplats, pärimustega ohvri- ja kultusekivid, taimlad, teetähised (piketivid), turbavõtukohad, metsateed, allikad, turbavõtukohad, pao- ja pelgupaigad, koobasküla. Säilitamist väärivad puud: nt vaigutuslangid, põlispuud.
 - Säilitamist, võimalusel kasutusele võtmist/kasutusel hoidmist väärivad objektid: koolid, kõrtsid, moonamajad, mõisahooned, vallamaja, veskid, taluhooned, põlised talukohad, vaestemaja, triangulatsioonitornid, metsavahikordonid.

Kanepi alevikku jt kihelkonnakirikutesse suunduvatel teedel on paljudes kohtades säilinud **ristipuud või -puudegrupid**.

Ristipuu all mõistetakse teeäärset suuremat puud või üksikut puud ristimetsas, mille tüvesse lõikavad matuselised teel kalmistule ristimärgi. Ristipuude väärtus seisneb pärandkultuuris, kus matuselise kombinatsioonis sulanduvad kristlikud ja looduseusundilised traditsioonid.

¹⁹ <http://register.muinas.ee/public.php?menuID=architecture>.

Kuna ristipuud on pärandkultuuri kandjateks ka praegu, on kaitse alla võtmisel endiselt oluline lubada täiendavate ristide lõikamist ristipuudesse osana kohalikust matusekombestikust.

Planeeringuga tehakse ettepanek ristipuude kohaliku kaitse alla võtmiseks looduskaitseseaduse §43 ja 44 mõistes²⁰.

Kaitse alla võtmise ettepanek tehakse kõikidele vallas asuvatele ristipuudele (ristimetsadele). Ristipuude asukohad on kantud maakasutuskaardile.

4. Ajaloolised veskid, kõrtsid ja mõisahooned/rajatised jt objektid

- Võhandu ja Ahja jõel asuvad veskid: Jõgehara, Vedela, Kaska, Tille
- Postitee kõrtsid: Kükka, Ala-Musti ja Ihamaru kõrts
- Karaski vallamaja
- Veskimõisa mõis ja selle lähiümbrus
- Vana-Piigaste mõisa kalmistu
- Erastvere mõisa kalmistu ja Gerhardi kabel

Kultuuriväärtuslike objektide kaitse- ja kasutamistingimused

1. Kultuurimälestisi väärtustatakse objektide eksponeerimise ja säilitamise kaudu, võimalusel valla turismiobjektidena. Mälestised hoitakse võimalusel kasutusel ning vajadusel leitakse koostöös valla ja eraomanikega nende kasutusotstarve ja/või renoveerimise võimalused.
 - 1.1. Säilitamist ja eksponeerimist väärivad mälestised: eelkõige tuleb võtta hajaasustuses arvesse arheoloogiapärandi säilimist väärilises keskkonnas erinevate tegevuste kavandamisel.
 - 1.2. Säilitamist, võimalusel kasutusele võtmist/kasutusel hoidmist ja korrastamist väärivad mälestised: hoonete ja hoonegruppide lähiala arendamisel arvestada, et säiliks mälestise vaadeldavus. Mälestise lähialas hooneid ehitades või ümber ehitades soodustada lahendusi, mis võimendavad mälestist (st ei domineeri mahus, paigutuses vm lahenduses).
 - 1.3. Kui kinnismälestisele või kaitsevööndisse soovitakse ehitada või rajada teid, liine, trasse vm, tuleb kavandatav tegevus kooskõlastada Muinsuskaitseametiga.
2. XX sajandi arhitektuuripärandi objektid hoitakse võimalusel kasutusel ning leitakse koostöös valla ja eraomanikega kasutusotstarve ja/või renoveerimise võimalused.
3. Pärandkultuuriobjekte väärtustatakse läbi nende teadvustamise, korrashoidmise ja võimalusel kasutusel hoidmise vastavalt objektide iseloomule: hooned on soovitatav heakorrastada või leida neile kasutus, teed (nt taliteed, metsateed) hoida läbitavana. Säilitada kultuuriväärtuslikud puud (nt vaigutuslangid, põlispuud).
4. Ristipuude kohaliku kaitse alla võtmine.
 - 4.1. Ristipuude kaitse alla võtmise eesmärgiks on ristipuude säilimine teede ääres (vältimaks puude mahavõtmist nt metsategemisel, tee laiendamisel või kergliiklustee rajamisel).
 - 4.2. Kaitse alla võtmisel pöörata tähelepanu sellele, et ristipuudele oleks uute ristide tegemine endiselt lubatud.
 - 4.3. Ristipuud tähistada infotahvliga.
 - 4.4. Ristipuude tähistamisel kaasata protsessi Transpordiamet (kui ristipuu asub riigitee alusel maal ja tee kaitsevööndis) ning ristipuude piirkonnas teede projekteerimisel Muinsuskaitseamet.
 - 4.5. Ristipuude kaitse alla võtmisel on vajalik tagada puhvertsoon, mis toetaks puude säilimist (nt tormimurru vältimiseks ristipuid ümbritseva metsa raiumisel).
5. Ajaloolised veskid, kõrtsid jt hooned:
 - 5.1. Hoida objektid korras ja võimalusel leida kasutus (sh uuel otstarbel nt elamuna vms).
 - 5.2. Kõik säilinud veskihooned ja varemed puhastada võsast, tagada püsiv maastikuhooldus, et säilinud varemed, hooned või vesirajatised oleksid vaadeldavad nii jõe suunas kui teelt.
 - 5.3. Säilitada veskikohta markeerivad põlispuud.

²⁰ Ristipuude kaitse alla võtmise võimalus on ka muinsuskaitseseaduse järgi. Üldplaneeringu menetluse ajal on Muinsuskaitseamet algatanud ristipuude kaitse alla võtmise. Ettepanek loetakse täidetuks ka juhul, kui ristipuud võetakse kaitse alla muinsuskaitse seaduse mõistes.

- 5.4. Vesikohad tähistada tutvustava infotahvliga.
- 5.5. Veskihoonete restaureerimisel või ümberehitamisel muuks otstarbeks on soovitatav võimalusel säilitada veskile ja kõrtsidele omased iseloomulikud väliselemendid.
6. Mõisahooned ja -rajatised (mis ei ole mälestised):
 - 6.1. Hoida mõisakalmistu korras ja see tähistada.
 - 6.2. Hoida mõisahooned võimalusel kasutusel.
 - 6.3. Hoonetel säilitada (ka renoveerimisel) omased iseloomulikud väliselemendid.

5.5. ARHEOLOOGIATUNDLIKUD ALAD

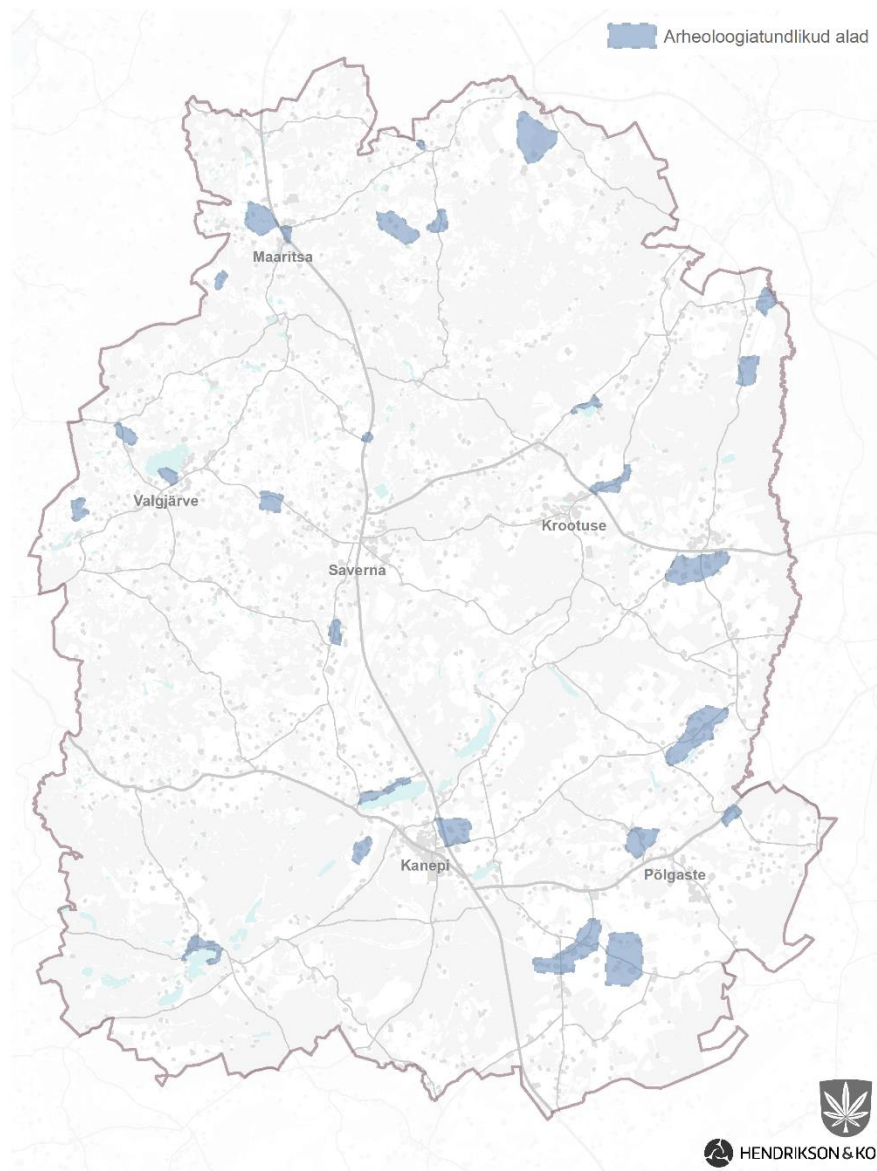
Arheoloogiatundlikud alad on piirkonnad, kus juba avastatud leidude (nii mälestiste kui kaitsestaatuseta objektide) rohkuse tõttu võib eeldada täiendava arheoloogiapärandi paiknemist kultuurikihis.

Maapõues paikneva arheoloogiapärandi seisundit reeglina tavaline põllumajanduslik tegevus ei mõjuta, küll aga ulatuslikumad arendused, mis eeldavad ehitamist või kaevandamist. Muinsuskaitseameti poolt koostatud arheoloogiatundlike alade analüüsi abil on võimalik vähendada arheoloogiapärandi hävimise riski. Arvestada tuleb, et arheoloogiapärandi leidmine on võimalik ka väljaspool märgitud arheoloogiatundlike alasid.

Arheoloogiatundlike alade paiknemine vallas on toodud allpool **Joonis 2**.

Arheoloogiatundlike aladel kaitse- ja kasutamistingimused

1. Detailplaneeringute koostamisel ja projekteerimistingimuste andmisel tuleb silmas pidada, et mitmesuguste ehitus-, kaeve- ja mullatööde käigus võib varasemale inimtegevusele sobilikelt maastikelt välja tulla kultuuriväärtusega leide või arheoloogilist kultuurikihti.
2. Arheoloogiapärandi avastamisel tuleb lähtuda muinsuskaitseadusest.
3. Arheoloogiatundlikel aladel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida planeeringu või ehitise kavandamisel Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta, kui:
 - 3.1. algatatakse detailplaneeringut;
 - 3.2. kaevandamisala või ehitiste alla jääva kaevatava ala pindala on enam kui 500 m².

Joonis 2. Kanepi valla arheoloogiatudlikud alad.

5.6. VÄÄRTUSLIK PÕLLUMAJANDUSMAA

Väärtuslike põllumajandusmaadena on planeeringus käsitletud põllumaid, mida tuleb säilitada kõrge boniteedi tõttu. Väärtusliku põllumajandusmaa kaardikiht on koostatud Põllumajandusuuringute Keskuse poolt Maaeluministeriumi tellimusel, üldplaneeringuga on esialgset kaardikihti täpsustatud.

Väärtuslikuks põllumajandusmaaks on määratud vähemalt 2 ha suurused põllumajandusmaad, mille reaalconiteet on suurem või võrdne 39 hindepunktiga. Väärtusliku põllumajandusmaa kihti on korrigeeritud ning välja on jäetud tiheasustusega alad, metsamaad, reserveeritavad maa-alad ja mäetööstusmaad (mäeeraldised). Kihi korrigeerimise aluseks on eesmärk olemasolevaid kompaktsid keskusi ja nende taristuid maksimaalselt ära kasutada. Metsamaa ja mäetööstusmaa alade põhitegevus ei ole seotud põllumajandusega, mistõttu on alad samuti välja arvatud.

Põhimõtted väärtuslike põllumajandusmaade kasutamiseks²¹

1. Väärtuslik põllumajandusmaa tuleb hoida põllumajanduslikus kasutuses, vältida väärtusliku põllumajandusmaa võsastumist ja metsastumist. Põldude sööti jätmisel tuleb tagada niitmine, et säilitada maastiku avatus.
2. Üldjuhul ei kasutata ehitustegevuseks väärtuslikke põllumajandusmaid. Erandjuhul, kui soovitakse rajada üks elamuase hajaasustuse põhimõttel või tootmishoone, paigutada hooned ja rajatised olemasoleva tee äärde ja/või kõlviku piirile, et vältida põllumassiivide tükeldamist.
3. Maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikule põllumajandusmaale.
4. Päikesepaneele ei kavandata üldjuhul väärtuslikule põllumajandusmaale. Erandjuhul on lubatud paigutada paneele väärtusliku põllumajandusmaa massiivil kuni 1 ha suurusele alale. Massiivi suurus peab sel juhul olema vähemalt 3 ha²². Päikesepaneelide paigutamisel paigutada need massiivi servale, et vältida massiivi tükeldamist. Aktiivses kasutuses väärtuslikele põllumajandusmaadele päikeseparke ei paigutata.

5.7. KÕRGENDATUD AVALIKU HUVIGA METSAD

Teatud osad RMK metsadest on määratletud RMK poolt kui **kõrgendatud avaliku huviga metsad (nn KAH-metsad)**. KAH-metsade kohta on info toodud planeeringu lisas 1, lisaks annab RMK metsaraiate kohta (sh KAH-metsades) infot Maa-ameti kaardirakendus RMK metsatööde kaart²³.

Maa-ala üldised kasutus- ja ehitustingimused

1. KAH-alade metsaraie toimub vastavalt antud ala metsa majandamise kavale ning kogukonna ja RMK koostöös. KAH-metsa majandamisel on oluline:
 - 1.1. Uuendus- ja harvendusraied kavandatakse 10 aastaste perioodide kaupa või kokkuleppel omavalitsusega. Teostatavatele töödele seatakse tingimused koostöös omavalitsusega ja nendest (raietest ja tingimustest) teavitatakse ka raielankide piirinaabreid ja vajadusel ka kogukonda laiema vastavalt RMK sisekorrale;
 - 1.2. KAH alade majandamisel kaaluda nende aladel puhkeotstarbe säilimiseks alternatiivseid võimalusi lageraiele (valikraie, püsimeetsandus);
 - 1.3. tööde teostamisel arvestatakse kokkulepitud ajalisi piiranguid;
 - 1.4. raietööd planeeritakse selliselt, et need häiriks inimesi võimalikult vähe;
 - 1.5. raielangid püütakse sobitada maastikku võimalikult vähe silmariivaval moel;
 - 1.6. raie tagajärjed (okste äravedu, rikutud teede ja pinnaste taastamine) likvideeritakse raie tegija poolt võimalikult kiiresti, eelistades väljavedu siis, kui maapind on külmunud;
 - 1.7. vastavalt piirinaabri soovile, kuid arvestades metsamajanduslikku otstarbekust jäetakse kasvama täiendavalt säilikipuid, puudegrupe ja isegi langiosi, kuid hoonetele ja rajatistele mitte lähemale kui puu kõrgus;
 - 1.8. üldkasutatavatele metsateedele ja radadele raidmeid ei jäeta (v.a tee ületamiseks traktoriga) ja tekkinud roopad tasandatakse kohe kui ilm võimaldab;
 - 1.9. sanitaarraiet ning noortes ja keskealistes metsades hooldusraiet tehakse lähtuvalt puistu seisundist ja metsakasvatuse otstarbekusest, eraldi teavitust ei korraldata;
 - 1.10. eriolukordade – tormi- ja muude oluliste metsakahjustuste – tõttu vajalikuks osutuvatest uuendusraietest teavitab RMK eraldi ning need võivad tingida täiendavate raiekohtade kavandamist;

²¹ Planeeringu koostamise ajal on menetluses väärtuslike põllumajandusmaade kaitse- ja kasutustingimusi suunav seaduseelnõu. Seaduse jõustudes tuleb järgida õigusaktis toodud nõudeid.

²² Kuna väärtuslikuks põllumajandusmaaks loetakse massiivi vähemalt 2 ha, ei tohi massiivi suurus väheneda alla selle.

²³ <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/rmk>.

- 1.11. uus mets pannakse lankidel kasvama hiljemalt kahe aasta jooksul pärast raiet, arvestatav metsanoorendik on raiealal hiljemalt 10 aasta pärast.

5.8. ROHELISE VÕRGUSTIKU TOIMIMIST TAGAVAD TINGIMUSED

Rohelise võrgustiku määramise eesmärgiks on säilitada Kanepi vallale iseloomulikud ökosüsteemid ja liigid; kaitsta looduslikke, poollooduslikke jt väärtuslikke kooslusi ning tagada puhkevõimalused võrgustiku aladel.

Roheline võrgustik koosneb tugialadest ja koridoridest, mis on ühendatud toimivaks tervikuks. Tugialad on ümbritseva keskkonna suhtes kõrgema väärtusega loodusalad, millele valdavalt tugineb rohelise võrgustiku toimimine. Rohekoridorid tagavad võrgustiku sidususe ja terviklikkuse.

Rohelise võrgustiku alad hõlmavad kaitstavaid loodusobjekte (sh kaitsealasid), kus kaitse korraldamine toimub vastavalt õigusaktides seatud tingimustele ja piirangutele. Kaitstavatest loodusobjektidest väljaspool toimub rohelise võrgustiku toimimise tagamine vastavalt alltoodud tingimustele.

Rohelise võrgustiku piirid ja kasutamistingimused on määratud Põlva maakonnaplaneeringus. Üldplaneeringuga on rohelise võrgustiku ulatust ja kasutustingimusi täpsustatud.

Tingimused rohelise võrgustiku aladel

1. Tugialadel ja koridorides on tulundusmetsas lubatud majandustegevus vastavalt metsaseadusele.
2. Säilitada maastikulist mitmekesisust: mitmekesisust suurendavaid põlluservasid, kraave, tee- ja metsaservasid ning väikesepinnalisi biotoope (nt kivikuhjad ja põlluvahe-metsatukad).
3. Rohelise võrgustiku sidususte tagamiseks ja võrgustiku funktsioneerimiseks on vajalik, et looduslike alade²⁴ osatähtsus tugialas ei langeks alla 90%.
4. Tugialade ja koridoride maakasutamise sihtotstarvet ja üldplaneeringu järgset juhtfunktsiooni pole soovitatav muuta.
5. Rohelise võrgustiku alal on uute kompaktsete hoonegruppide kavandamine keelatud.
6. Rohelise võrgustiku alal on lubatud üksnes hajaasustuse põhimõttel üksiku eluasemekoha rajamine.
 - 6.1. Uue hoonestuse ja suuremahuliste taristute kavandamisel ei tohi läbi lõigata rohelise võrgustiku koridore – sidususe tagamiseks peab looduslikuna säilima vähemalt 50 m laiune ala.
 - 6.2. Uute hoonete paigutamisel peab järgima konkreetse piirkonna väljakujunenud hoonete või hoonegruppide omavahelist kaugust. Uute hoonete paigutuse, hoonete või hoonegruppide omavahelise kauguse ja rajatavate hoonete mahud määrab igakordselt vallavalitsus projekteerimistingimustega.
 - 6.3. Elamute puhul on lubatud tarastada ainult õueala.
7. Rohelise võrgustiku aladel tuleb kaaluda detailplaneeringu koostamise vajadust ptk 3.1 toodud juhtudel.
8. Detailplaneeringu lähteülesanne või projekteerimistingimused rohelise võrgustiku aladel peavad sisaldama tingimusi rohelise võrgustiku toimimise ja sidususe säilitamiseks (nt ulatusliku tarastamine vältimine, asenduskoridori leidmine).
9. Kaevandamine rohelise võrgustiku aladel:
 - 9.1. Rohelise võrgustiku aladel on soovitatav vältida uute maardlate kasutuselevõttu.
 - 9.2. Maardlate avamine ei tohi vähendada rohevõrgustiku sidusust ja toimimist (nt lõigata läbi rohevõrgustiku koridore). Avatud maardlate kaevandamistegevuse korraldamisel tuleb arvestada rohelise võrgustiku eesmärke.

²⁴ Loodusliku maakattega ala, mis hõlmab metsamaad, rohumaad, märgalasid (nt sood, rabad, üleujutatavad jõeluhad, veekogud) jm looduslikke alasid, mis ei ole asendunud tehislükuga (hoonestusalad, tehniline taristu jms).

- 9.3. Rohelise võrgustiku toimimise tagamisega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks. Maavarade kaevandamisel rohevõrgustiku alal on eesmärk negatiivse keskkonnamõju minimeerimine. Kaevandamise lõppedes tuleb kaevandatud alal taastada looduslik keskkond (nt ala metsastada, rajada veekogu või puhkeala).
10. Taristuobjektide (eelkõige maanteed) arenduste/rekonstrueerimise korral, mis toimuvad rohevõrgustiku konfliktialadel, tuleb nende objektide kavandamise (planeerimise, projekteerimise) faasis ette näha toimivad lahendused konfliktide leevendamiseks. Vastavalt vajadusele tuleb kasutada tee-ehituslikke, liikluskorralduslikke jm asjakohaseid meetmeid. Maantee ja rohelise võrgustiku kattumiskohades on soovitatav konfliktide leevendavate meetmete valikul lähtuda käsiraamatust „Loomad ja liiklus Eestis“ (Klein, 2010)²⁵.

5.9. TEEDE ÜLDISE ASUKOHA JA LIIKLUSKORRALDUSE ÜLDISTE PÕHIMÕTETE MÄÄRAMINE

Kanepi valda läbivad mitmed riigimaanteed, neist suurima liiklussagedusega on Tallinn–Tartu–Võru–Luhamaa põhimaantee (nr 2). Tugimaanteedest läbivad valda Kanepi–Leevaku (nr 62), Põlva–Saverna (nr 89) ja Rõngu–Otepää–Kanepi maantee (nr 71). Valla kohalike teede võrk on väljakujunenud ning tihendamist ei vaja. Kanepi alevikku läbivad riigiteed on üldplaneeringu mõistes tänavad.

Perspektiivne tänav kavandatakse Kanepi alevikus ja tee Krootuse külas.

Liikumistingimuste parandamiseks nähakse planeeringuga ette **teede kvaliteedi parandamist** pika-ajalises perspektiivis. Riigimaanteed kvaliteedi parandamisel lähiaastatel lähtub riigi teehoiukavast.

Teede kvaliteedi parandamise osas on **asfaltkate või mustkate kavandatud järgmistele teedele/lõikudele teel:**

- Vissi–Vooreküla (nr 18143);
- Maaritsa–Prangli (nr 18136);
- Karilatsi–Heisri (nr 18118);
- Saverna–Krootuse (nr 18127);
- Akste–Häätaru (nr 18138);
- Keramäe–Ritsiku (nr 18166);
- Kanepi–Ihamaru (nr 18167);
- Saverna–Tillundi (nr 18174);
- Kanepi–Varbuse (nr 18120);
- Erastvere–Piigandi (nr 18122);
- Erastvere–Ridali (nr 18125).

Kanepi alevikus asuvate teede puhul on EhS mõistes tegemist tänavatega, mille kaitsevöönd on kuni 10 m. Kohapõhiselt on üldplaneeringuga tänava kaitsevööndit laiendatud²⁶ järgmistel riigiteedel:

- nr 18167 Kanepi–Ihamaruteel (põhimaantee 2 ristmikust Keramäe–Ritsiku maantee ristmikuni) 30 meetrile;
- nr 18294 Kanepi teepiirkonna tee 30 meetrile (riigitee 25183 ristmikust kuni aleviku piirini).

Tänava kaitsevööndi muudatused on kantud maakasutuskaardile.

²⁵ <http://www.mnt.ee/failid/1286480217.pdf>.

²⁶ Laiendamise aluseks on nii väljakujunenud kui kavandatav olukord, tee iseloom (tähtsusklass, teekate), liiklussagedus jt aspektid.

Avalikud juurdepääsud tagatakse:

- traditsioonilistele ujumiskohtadele ja puhkekohtadele, mis on kantud maakasutuskaardile.

Teede avalikuks kasutuseks määramine

Üldplaneering ei tee ettepanekuid teede avalikuks kasutamiseks määramiseks. Erateede avalikuks kasutamiseks määramine toimub eraldiseisva protsessina õigusaktides sätestatud korras. Täiendavate avaliku kasutusega teede määramist ei loeta üldplaneeringu põhilahenduse muutmiseks.

Erateed saab määrata avalikuks kasutamiseks järgmiste kriteeriumite põhjal:

1. erateed pidi kulgeb ühistranspordi- või õpilasliin;
2. eratee lõik moodustab osa jätkuvalt avalikult kasutatava tee marsruudist;
3. eratee on ainukeseks mõistlikuks juurdepääsuks avaliku huviga või avaliku kasutusega kinnistule, sh kallasrajale;
4. esinevad muud asjaolud, mis koostoimes on piisavalt kaalukad, et eratee avalikuks kasutuseks määrata.

Avalikuks kasutamiseks määratud erateede kaitsevööndi laius lepatakse kokku maaomanikuga eratee avalikuks kasutamiseks määramisel.

Tänavavalgustus

Tänavavalgustus on rajatud Kanepi alevikus ja Põlgaste külas ja Soodoma küla keskkuses. Päikesetoitelisi kohtvalgusteid on rajatud Erastveres, Magaril, Koorastes, Kaagnas ja Näräpääl.

Täiendav tänavavalgustus nähakse üldplaneeringuga ette:

- Kanepi alevikus, Lille tänaval;
- Erastvere külas, Kanepi–Leevaku tugimaanteel (nr 62) Erastvere teeristist kuni Erastvere–Piigandi kõrvalmaanteeni (nr 18122);
- Ihamaru külas külakeskuse juures.

Mujal hajaasustuses nähakse ette valgustuse lahendamist päikesetoiteliste kohtvalgustitena vastavalt vajadusele.

Üldised põhimõtted teedevõrgu arendamisel

1. Lähtuvalt põhimaantee funktsioonist on nendel riigiteedel prioriteetseks läbiv liiklus ning kiire ühenduse tagamine regioonide vahel. Liiklusohutuse ja sõidusujuvuse tagamise eesmärgil põhimaanteele üldjuhul uusi ristmikke ja mahasõite ei planeerita.
2. Teede kaitsevööndid:
 - 2.1. Riigiteede kaitsevööndi laiused ja seal lubatud tegevused määrab ehitusseadustik. Riigimaantee kaitsevööndisse üldjuhul hooneid ei planeerita.
 - 2.2. Valla teede (v.a Kanepi alevik) kaitsevööndi laius on 30 m äärmise sõiduraja välimisest servast, kui volikogu otsusega ei ole määratud kaitsevööndi laius teisiti.
 - 2.3. Kanepi aleviku tänavate kaitsevööndi laius on kuni 10 m, v.a kohtades (vt eespool), kus tänavate kaitsevööndit on üldplaneeringuga laiendatud.
3. Teede kvaliteedi ja turvalisuse parandamisel (nt renoveerimine, mustkatte alla viimine või asfalteerimine) lähtuda esmajärjekorras valla kohalikesse keskustesse viivate teede parandamisest.
4. Ajalooliste teede rekonstrueerimisel on soovitatav hoida nende väljakujunenud laiust, kuju, looklevust ja tervikstruktuuri. Maastikuilme säilitamise eesmärgil kaaluda uue teekatte sobivust väljakujunenud traditsioonilisse keskkonda.
5. Teede lähedusse rajatiste kavandamisel, mille kogukõrgus on 30 m ja enam (nt tuulikud, mobiilimastid), tuleb rajatis tee muldkehast paigutada vähemalt rajatise kogukõrguse kaugusele.
6. Eelistatult paigaldatakse erinevate tehniliste taristute liinid avaliku kasutusega maadele (nt kergliiklusteede äärde, sobival trassivalikul kaalutakse uute sildade kavandamisel sildade kasutust).

7. Planeeritud elamu- ja tootmisalade juurdepääsud lahendatakse riigi tugi- ja kõrvalmaanteede ning kohalike teede kaudu, eelistades juurdepääsu tagamiseks madalama liiklussagedusega teid.
8. Asulates uute elamualade väljaehitamisel lahendatakse pääs riigimaanteele kogujatee kaudu.
9. Teedel, mis omavad valla puhkemajanduse seisukohast suuremat tähtsust, avatakse vaateid ja parandatakse tähistust.
10. Riigimaanteel juba välja arendatud ja kavandatavad peatuskohad sõidu- kui veoautodele varustatakse elementaarse taristuga (tualetid, prügikastid).
11. Avalikud juurdepääsud tagatakse valla traditsioonilistele ujumiskohtadele mööda avalikult kasutatavaid teid.
12. Detailplaneeringu kohustuseta aladel ehitustegevuse kavandamisel riigiteega külgneval alal kasutatakse juurdepääsuks reeglina kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigiteega.

5.10. KERGLIIKLUSTEED, TERVISE- JA MATKARAJAD

Kergliiklus on keskkonnasäästlik, kõikidele vanusgruppidele sobiv liikumisviis, mis on oluline ohutute lähiliikumiste võimaldamiseks ja vaba aja veetmiseks. Üldplaneeringuga planeeritakse täiendavalt kergliiklusteid eesmärgil tagada kergliiklejatele mugav ja ohutu liikumisvõimalus oluliste sihtpunktide vahel.

Kergliiklusteid kavandatakse vallas järgmistel trassidel:

- Postiteel (Vooreküla–Puskaru kõrvalmaantee nr 18115) – väljatöötatud erilahendus Postitee väärtuslikul maastikul;
- Saverna–Krootuse–Ihamaru (kuni valla piirini piki Põlva–Saverna tugimaanteed nr 89);
- Saverna–Pikajärve (Saverna–Pilkuse kõrvalmaantee nr 18147);
- Erastvere–Põlgaste–Puskaru (Kanepi–Leevaku tugimaantee nr 62);
- Kanepi–Otepää (Rõngu–Otepää–Kanepi tugimaantee nr 71);
- Kanepi–Ihamaru suunal (Kanepi–Ihamaru kõrvalmaantee nr 18167);
- Põlgaste külas Roosi teel, Kanepi–Leevaku tugimaanteelt (nr 62) kuni Põlgaste tööstusalani;
- Kanepi aleviku ja Piigandi küla tööstusala vahel (piki Kanepi Varbuse kõrvalmaanteed nr 18120).

Planeering toob välja ka olulisemad tervise-/matkarajad ja suusarajad ning kergliiklustunneli.

Kergliikluse arendamise põhimõtted

1. Üldplaneeringu maakasutuskaardil määratakse üldine trassivajadus. Üldplaneeringus ei ole kindlaks määratud seda, kummal pool maanteed kergliiklustee konkreetselt kulgeb: kergliiklustee täpne asukoht ja tehniline lahendus määratakse projekteerimise faasis.
2. Kergliiklusteede täpsemal kavandamisel:
 - 2.1. arvestatakse sujuva liikluse põhimõtetega ning välditakse üleliigseid katkemisi ja teeületusi;
 - 2.2. kaalutakse võimalusi kergliiklustee mootorsõidukiliiklusest eemale viimiseks eelkõige tiheda liiklusega maanteede ääres, et tagada kergliikleja jaoks mugavam ja ohutum keskkond.
3. Kergliiklusteel lubatud kasutajagrupid näidatakse konkreetsel teelõigul vastava teekatte märgistusega.
4. Kergliiklustee tähistatakse arusaadavalt ja igal aastaajal loetavalt.
5. Sõiduteega paralleelselt kulgevad kergliiklusteed on soovitatav rajada mitte halvema kattega kui kõrvalasuv sõidutee.
6. Olemasolev tuleb valgustada, et tagada kasutajate turvalisus.
7. Kergliiklusteed moodustavad avaliku väliruumi osa. Kergliiklejal peab olema võimalus mugavalt liigelda ja teed/tänavat ületada. Tee/tänava ületamine peab olema lihtne ja ohutu ning arvestama igas vanuses ja füüsiliste võimetega inimestega – tähistatud; äärekivideta;

- erinevate katete kasutus; mugav kasutada lapsevankri ja ratastooliga jne. Kergliiklusteede äärde paigutatud märgid, pingid, rattaparklad vms ei tohi kergliiklejaid segada.
8. Kergliiklusteedega ligipääsude kavandamine peab arvestama erinevate kasutajagruppide vajadustega (nt piisavalt lauged kaldteed ratastooli või ka lapsevankri liikujatele).
 9. Jalgrattaparklad rajada turvalised – raamlukustamist võimaldavad, kõrge kasutuskooormusega kohtades ka ilmastiku eest kaitstud.
 10. Kergliiklusteede ja tervise-/matkaradade kavandamisel tuleb arvestada kaitsealade ja ristipuudega ning vältida elupaikade soodsa seisundi halvendamist. Kergliiklusteede ja tervise-/matkaradade kavandamisel tuleb vajadusel läbi viia eelhindamine.

5.11. PÕHILISTE TEHNOVÕRKUDE TRASSIDE JA TEHNORAJATISTE ARENDUSPÕHIMÕTTED

5.11.1. VESI JA KANALISATSIOON

Kanepi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni võrgustiku rajamise ja rekonstrueerimise aluseks on „Kanepi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2019–2030“.

Kanepi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava hõlmab vallas Kanepi alevikku ning Saverna, Krootuse, Valgjärve, Maaritsa, Põlgaste, Hurmi, Soodoma, Erastvere, Ihamaru, Prangli, Magari ja Kaagvere külasid. Eelnimetatud asulates on olemas ühisveevärgisüsteemid, ühiskanalisatsioon puudub Hurmi, Prangli, Magari ja Kaagvere külades. Asulate põhilisteks ÜVK teenuse tarbijateks on valla allasutused, elanikud ja kohati ka ettevõtted.

ÜVK arendamise eesmärgiks on tagada liitunud klientidele kvaliteetne joogivesi ja efektiivne reovee puhastamine, kindlustamaks looduskeskkonna (sh põhja- ja pinnavee²⁷) kaitset. Arengukava kirjeldab valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni taristut, olemasoleva taristu probleeme ning toob piirkonniti välja arendustegevuste prioriteetid ja hinnangulised eelarved.

ÜVK süsteemide arendamise eesmärgiks vallas on:

- amortiseerunud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni torustike rekonstrueerimine;
- amortiseerunud reoveepuhastite jt taristu rekonstrueerimine (vajadusel uute rajamine);
- amortiseerunud puurkaevpumpade rekonstrueerimine;
- vajadusel ÜVK süsteemide laiendamine;
- tuletõrjevõrvarustuse parandamine (torustiku ja mahutite rajamine).

Elanikkonna vähesuse ja suhteliselt hajali paiknemise tõttu ei ole ÜVK rajamine otstarbekas väljaspool olemasolevaid piirkondi. Hajaasustuses jääb veevarustus toimima tuginedes individuaalsete salv- või puurkaevudele. Reoveekäitluseks on hajaasustuses erinevaid võimalusi: heitvee immutamine, omapuhasti rajamine või reovee kogumismahuti paigutamine.

Reoveekogumisaladena on määratud²⁸:

- Kanepi reoveekogumisala, pindala 45 ha, koormus 701 ie;
- Saverna reoveekogumisala, pindala 18 ha, koormus 353 ie;
- Põlgaste reoveekogumisala, pindala 18 ha, koormus 410 ie;
- Krootuse reoveekogumisala, pindala 14,8 ha, koormus 289 ie.

²⁷ Eesti Geoloogiakeskuse koostatud „Eesti põhjavee kaitstuse kaardi“ järgi on Kanepi valla põhjavesi valdavalt hästi kaitstud. Aluspõhjaliste veekomplekside kaitstus on hea nendes piirkondades, kus asustus- ja maakasutusintensiivsus on suurem – Kanepis, Erastveres ja Põlgastes. Kooraste ja Karilatsi piirkonnas, kus aluspõhjaliste veekomplekside kaitstus on mõnevõrra madalam, on samas ka hõredama asustuse ja madalama maakasutusintensiivsusega metsane maastik.

²⁸ Keskkonnaministri 02.07.2009. a käskkirj nr 1080 „Reoveekogumisalad reostuskooormusega alla 2000 ie“.

Üldplaneeringu raames nähakse perspektiivse ühiskanalisatsiooni alasi ette:

- Kanepi alevikus.

Teistes asulates perspektiivse ühiskanalisatsiooni alasi ei määrata. Uute elamumaade realiseerumisel tuleb kaaluda alade liitmist olemasolevate ühiskanalisatsioonivõrkudega.

Tehnovõrkudele kehtivad kitsendused on leitavad Maa-ameti kitsenduste kaardirakendusest.

5.11.2. SADEMEVESI

Tulenevalt kliimamuutustega kohanemise vajadusest on ehitustegevusel oluline pöörata tähelepanu sademeveelahendustele, kuna sademeveehulgad võivad seoses kliima muutumisega suureneda.

Sademevee kogumine toimub Kanepi alevikus osaliselt A. Weizenbergi tänaval. Teistes suuremates asulates eraldiseisvat sademeveekanalisatsioon ei ole rajatud ja kohati kasutatakse kraave sademevee ärajuhtimiseks.

Sademevee käitlemise puhul on eelistatud sademevee täielik või osaline immutamine tekkealal, seejärel tekkekohast äravoolu aeglustamine (viibeaja pikendamine). Kui eelnimetatud lahendused ei ole võimalikud, tuleb sademevesi edasi juhtida tõkestava või viivitava süsteemiga (nt kraavid, lohud). Järgmiseks eelistuseks on sademevee suunamine lahkvoolsesse ühiskanalisatsioonivõrku. Konkreetsetes kohtades võimalikud lahendused sõltuvad nii pinnase iseloomust, reljeefist, vee kvaliteedist kui ka asustuse eripärast²⁹, samuti väljatöötatud ÜVK-st.

Sademevee puhul on järjest olulisem sademevee kohapealne immutamine, et vältida suurte vooluhulkade koondumist. Looduspõhiste immutatavate lahenduste (nt imbiad, roheribad jms) puhul tuleb sageli arvestada suurema ruumivajadusega.

Tingimused sademeveelahenduste arendamiseks

1. Soodustada sademevee pinnasesse immutamist, valides ala suuruse ja otstarbe järgi sobivad lahendused. Tiheasustusega aladel kasutada rohealasi samaaegselt immutusväljakutena.
2. Vältida üldjuhul laiaulatuslike asfalteeritud alade rajamist. Asfalteeritud alad liigendada roheribade ja vihmapeenardega, väiksemate parklate puhul kasutada vett läbilaskvaid katendeid.
3. Sademevee juhtimisel veekogudesse tagada veekvaliteedi vastavus õigusaktidega seatud kvaliteedinõuetele.
4. Sademevee juhtimisel maaparanduskraavidesse tuleb arvestada maaparandusseaduse piirangutega.
5. Oluline on vältida suurte vooluhulkade koondumist, st paljude väikeste valgalade kokkujuhtimist ühte piirkonda.
6. Eelkõige on tootmisaladel oluline võtta kasutusele tehnilisi lahendusi, millega saavutatakse sademevee löökkormuse vähendamine eesvooludele ning tagatakse sademevee nõuetekohane kvaliteet (õli-, bensiini-, liivapüüdurid, sademevee vahemahutid, annusmahutid).
7. Uute arendusalade sademevee juhtimine riigitee kraavidesse on lubatud ainult põhjendatud juhtudel koostöös Transpordiametiga. Koondatud sademevee juhtimine maaparandussüsteemi rajatistesse on lubatud vaid Põllumajandus- ja Toiduameti loal või kooskõlastusel.

²⁹ Kobras (2018) Sademevee säästliku käitlemise põhimõtted Tartu linnas, *Väliskanalisatsioonivõrk* (EVS 848:2013).

5.11.3. TULETÕRJE VEEVÕTUKOHAD

„Kanepi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2015–2026“ toob välja olemasolevad tuletõrje veevõtukohad ning teeb ettepanekud tuletõrjeveevarustuse parandamiseks.

1. Kanepi alevik: tuletõrje veevõtuks on Kanepi alevikku rajatud ca 2075 m tuletõrjeveetorustikku koos 14 tuletõrjevee võtukohaga. Varasemalt on alevikus olemas üks veemahuti (Tehnika tn 23) ja üks hüdrant (ei ole töökorras). Tuletõrje veevarustuse parandamiseks kavandab ÜVK tuletõrjeveetorustikku ja tuletõrje veemahuti kavandamist.
2. Põlgaste küla lõunaosas on Saia teele rajati 2012. aastal nõuetekohane tuletõrje veevõtumahuti.
3. Saverna küla tuletõrjevee varustus põhineb tuletõrje veevõtukohal ja -mahutil. Veevõtukohaks on küla lõunaosas paiknev tiik. Veevõtumahutid paiknevad kooli ja garaaži juures. Täiendavaid objekte ÜVK ette ei näe.
4. Krootuse küla tuletõrje veevõtukoht paikneb Krootuse küla keskuse suure tiigi idaservas. Tuletõrje veevõtukooha seisukord on rahuldav.
5. Valgjärve küla tuletõrjevee varustus põhineb tuletõrje veevõtukohal, mis on rajatud Valgjärve järve äärde.
6. Maaritsa küla tuletõrjeveevarustus põhineb tuletõrje veevõtukohal, mis on rajatud küla põhjaossa tiigi äärde.
7. Ihamaru tööstuspiirkonnas on AS Cista ja AS Paloma Papp varustatud autonoomsete tuletõrjesüsteemidega, kustutusvett on võimalik võtta kohapealsetest veehoidlatest. Tuletõrje veevõtuks pole spetsiaalseid kohti rajatud.
8. Erastvere külas on hooldekodu territooriumile järve äärde rajatud nõuetekohane tuletõrje veevõtukoht.
9. Varbuse külas on Maanteemuuseumi territooriumil ehitatud 2018 maa-alused mahutid.

Valla teistes piirkondades tuleb tuletõrjeveevarustus tagada hajaasustuses asuvate veevõtukohtade abil.

Kõikidele veevõtukohtadele ja hüdrantidele tuleb tagada ligipääs ja juurdepääsetavus, sh vajadusel tuletõrjeauto ümberpööramise võimalus.

Olemasolevad ja perspektiivsed veevõtukohad on toodud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavas.

5.11.4. ELEKTRIVÕRK

Kanepi valda läbivad olemasolevad 110 kV õhuliinid L154 Tartu–Maaritsa, L155 Maaritsa–Kanepi ja L156 Kanepi–Võru. Täiendavaid ülekandevõrgu objekte lähima 10 aasta perspektiivis ette ei nähta. 110 kV õhuliini koridoris tuleb arvestada õhuliini kaitsevööndiga, mille ulatus on 25 m mõlemal pool liini telge. Piirkonna alajaam asub Kanepis ja Maaritsas.

Elektriliinide kuni 35 kV osas on Elektrilevi OÜ tegevuskavas 2030+ plaanis maakonna olemasoleva 35 kV võrgu ning piirkonna alajaamade täiendavad hooldus- ja remonditööd.

Kanepi valla erinevates piirkondades teatud riskid varustuskindlusele siiski säilivad. Kuna hajaasustusega piirkonnas jäävad valdavalt õhuliinid alles, tuleb arvestada, et näiteks tormikahjustustest tingituna jäävad riskid varustuskindlusele püsima.

Uute elu- või tootmishoonete ehitamisel toimub liitumine elektrivõrguga vastavalt projektidele.

Tehnovõrkudele kehtivad kitsendused on leitavad Maa-ameti kitsenduste kaardirakendusest.

5.11.5. TAASTUVENERGEETIKA

Taastuvenergeetika seisukohalt on Kanepi vallas perspektiivi arendada kohalikele ressurssidele baseeruvat energeetikat nii elektri- kui koostootmises, mis põhineb rohtsele biomassile ja biogaasi toormele (nt reoveemuda, sõnnik ja läga, biolagunevad jäätmed),

puidule ja turbale ning päikeseenergiale. Kohalikuks elektritootmiseks võib rajada ka väiketuulikuid. Planeeringuga ei nähta ette tuuleparkide kavandamist (olulise ruumilise mõjuga objekti ehk ORME mõistes) või üksikute tööstuslike tuulikute kavandamist.

Taastuvenergeetika kavandamisel on oluline eelistada esmajärgus vähem väärtuslike alade kasutamist: näiteks alasid väljaspool väärtuslike põllumajandusmaid ja väärtuslike maastike avamaastikku.

Väiketuulikute kavandamine

1. Kaitseministeeriumiga tuleb kooskõlastada kõigi, st mistahes kõrgusega tuuliku(te) planeeringud ja projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõud või ehitamise teatised. Riigikaitseliste huvide tagamiseks on tarvis Kaitseministeeriumiga koostööd alustada juba tuuliku(te) kavandamise algstaadiumis.
2. Tuulikute kavandamisel peab tuuliku minimaalne kaugus riigimaanteest olema võrdne tuuliku kogukõrgusega (mast ja tiiviku laba kõrgus).
3. Tuulikute kavandamisel tuleb tähelepanu pöörata mürahäiringu vältimisele ning vajadusel leevendusmeetmete väljatöötamisele. Uute tuulikute kavandamisel tuleb eesmärgiks seada seadusandluse järgse kõige rangema tööstusmüra ekvivalenttaseme normväärtuse tagamine ehk II kategooria elumumaa puhul 50 dB päeval ning 40 dB öösel. Ehitusprojekti juurde tuleb lisada müra modelleerimise ja varjutuse hindamise (varjukaart) tulemused.
4. Juhul, kui kavandatava tuuliku varjud langevad naaberkinnistu elamu õuemaale või hoonete ehituseks sobivale alale, peab tuuliku püstitamiseks küsima naaberkinnistu omaniku arvamust.
5. Tuulikute, kui maastikul domineerivate objektide, kavandamisel lähtuda maastikuväärtuste säilimisest (vt ptk 3.1 detailplaneeringu koostamise kohustuse määramise osas) ja kasutada võimalusel maastikul peitmise võtteid (paigutus reljeefil, kõrghaljastus vms).
6. Väiketuulikute kavandamisel tuleb arvestada looduskaitseliste piirangute ja puhvritega, et tagada kaitstavate liikide soodne seisund. Väiketuuliku kavandamine ei ole lubatud³⁰:
 - 6.1. kaitsealustel objektidel, sh projekteeritavad kaitsealad;
 - 6.2. 600 m puhvis kaitstavatest objektidest, mille kaitse-eesmärkides on linnu- või nahkhiireliike või lendorav;
 - 6.3. 600 m puhvis Natura 2000 linnualadest;
 - 6.4. 2000 m puhvis kotkaste ja must-toonekure püsielupaikadest;
 - 6.5. 600 m puhver kanakulli, kassikaku (punktleiukohtadele 1000 m), metsise, tedre ja laanepüü väljaspool kaitstavaid alasid asuvatest leiukohtadest.

Hüdroenergia

1. Hüdroelektrijaamade rajamise või vesiveskite taastamise soovil tuleb tagada hoiualadeks olevate veekogude liikide kaitse (vt ka ptk 3.1 detailplaneeringu koostamise kohustuse kaalumise osas).

Maasoojus

1. Maasoojusseadmete kavandamisel tuleb väärtuslikel maastikel tagada maastikuilme säilimine.

Päikeseenergia

1. Oma majapidamise, tootmiskompleksi, korter- ja ridaelamu või avaliku hoone tarbeks on lubatud päikesepaneelide lokaalne kasutuselevõtmine:
 - 1.1. tiheasustusosalal ei paigutata paneele õuealadel maapinnale, v.a tootmishoonete tootmisterritooriumitel. Paneelid peavad asuma hoonetel või rajatistel (nt katus, sein, aed).
 - 1.2. Hajaasustuses võib paneele paigutada elamu ja avaliku hoone õuealale ning tootmisterritooriumil maapinnale.
2. Päikeseenergeetika kasutuselevõtul tuleb eelistada asukoha valikul väheväärtuslike alade kasutamist: alasid väljaspool väärtuslike maastike avamaastikku ja väärtuslike põllumajandusmaid (vt ka tingimusi ptk 5.6).

³⁰ Kuna looduskaitseinfo võib muutuda, on puhvrid seatud ettevaatavalt – st teatud liikide leiukohti ei pruugi täna vallas leiduda.

- 2.1. Mikrotootmiseks kuni 11 kW koguvõimsusega päikesepaneelide paigutamine on lubatud väärtusliku maastiku avamaastikule väljaspool õueala ilma täiendava planeeringuta, kui paneelide paigutus maastikul ei too kaasa negatiivset visuaalset mõju.
- 2.2. Üle 11 kW koguvõimsusega päikesepaneelide paigutamisel väärtusliku maastiku avamaastikule on omavalitsusel vaja paigutamiskriteeriumid täpsemalt läbi mõelda ning vajadusel kaaluda maastikuanalüüsi ja/või detailplaneeringu koostamist.
3. Rohelise võrgustiku alal tuleb arvestada rohelise võrgustiku toimimise tingimustega (nt tarastamise piirang, vt ptk 5.8).
4. Päikesepargid peavad vastama õigusaktidega kehtestatud elektromagnetilise ühilduvuse nõuetele ja asjakohastele standarditele.
5. Lokaalselt toodetud energia võrku müümisel tuleb energiatootjal arvestada võimaliku võrgu tugevdamise vajaduse ja sellega seotud kulutustega.

5.11.6. SOOJAMAJANDUS

Valla soojamajandus on üldiselt lahendatud lokaalküttega, tsentraalselt toimub soojavarustuse tagamine valla suuremates asulates.

Kanepi alevikus toimub soojamajanduse arendamine vastavalt valdkondlikele arengukavadele „Kanepi aleviku soojusmajanduse arengukava aastateks 2016–2026“ (2016) ja „Kanepi valla Saverna ja Krootuse külade soojusmajanduse arengukavade täiendused“ (2019). Üldplaneering soojamajanduses täiendavaid arenguid ette ei näe.

Kanepi alevikus on valdavalt kasutusel lokaalküte. Arengukava käsitleb ühise soojavõrgu objektidena vallamaja, gümnaasiumi ja lasteaeda. Võrguga liitumise potentsiaali on ka täiendavatel kortermajadel (Turu 4 ja Turu 8).

Kanepi alevikus on välja ehitatud hakkpuidu katlaga katlamaja ning maa-alune torustik, mis varustab soojaga enamuse alevikus asuvaid valla hooneid (Kanepi Gümnaasium, vallamaja, Kanepi Lasteaed ja kortermaja Kooli 1a).

Krootuse küla kaugküttevõrku on ühendatud 11 hoonet (sh kuus korterelamut, endine vallamaja, hooldekodu, põhikool, tuletõrje ja töökoda). Krootuse võrku varustab hakkpuidul töötav katlamaja. Kogu kaugküttevõrk on väljavahetatud 2010–2011 aastal. Vajalikud arendustegevused on võrku kuuluvate korterelamute renoveerimine energiatõhususe tõstmiseks, võimalik on vajadus uue katla soetamiseks. Kaugkütte võrgu laienemine on võimalik Pargi 6 ja 8 ning Pärna tn 6 elamuteni.

Saverna külas on kaugküttevõrguga ühendatud 9 hoonet (neli elamut ja viis vallale kuuluvat hoonet (külakeskus, koolimaja, kooli võimla, lasteaed ja hooldekodu)). Uusi olulisi võrguga liitujaid ette ei ole näha. Saverna katlamajas kasutatakse soojuse tootmiseks põhikütusena hakkpuitu ja reservkatla kütuseks on kerge kütteeõli. Soojamajanduse probleemideks on katlamaja, kaugküttevõrgu ja soojussõlmede osaline amortiseerumine ning elamufondi amortiseerumine. Vajalik on katlamaja rekonstrueerimine ja kaugkütte soojusvõrgu rekonstrueerimine (võimalik laiendamine) ning võrku kuuluvate hoonete soojustamine ja renoveerimine soojuse tarbe vähendamiseks.

5.12. JÄÄTMEKÄITLUS

Kanepi valla jäätmejaamad asuvad Kanepis, Savernas, Põlgastes ja Krootusel, kus võetakse vastu paberit ja kartongi, pakendijäätmeid, mööblit, lehtklaasi, rehve, elektri- ja elektroonikajäätmeid, ehitusjäätmeid, ohtlikke jäätmeid ja piiratud koguses asbestist katuseplaate (eterniiti). Jäätmejaamu teenindab AS Epler & Lorenz. Lähtuvalt määrusest „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“ tuleb jäätmejaamas vastu võtta ka biolagunevaid aia- ja haljastujäätmeid, metalli, puitu ja suurjäätmeid.

Kanepi vallas jäätmehooldus lähtub kehtivas jäätmekavas toodud suundadest³¹.

Üldplaneeringuga on kavandatud täiendavad kompostimisväljakud Kanepi alevikus (vt ptk 4.4).

Keskkonnaregistri andmetel asub vallas üks kohaliku taseme jääkreostusobjekt (Valgjärve katlamaja masuudihoidla), kus ohu liigiks on reostunud pinnas. Keskkonnaregistri andmetel on jääkreostus likvideeritud³².

5.13. MAAPARANDUSSÜSTEEMIDE KORRASHOID

Maaparandussüsteemidega hõlmatud maa-alal (ala, millel paikneb niiskusrežiimi reguleeriv võrk) tuleb arvestada maaparandussüsteemide toimimist tagavate meetmetega vastavalt maaparandusseaduses sätestatule.

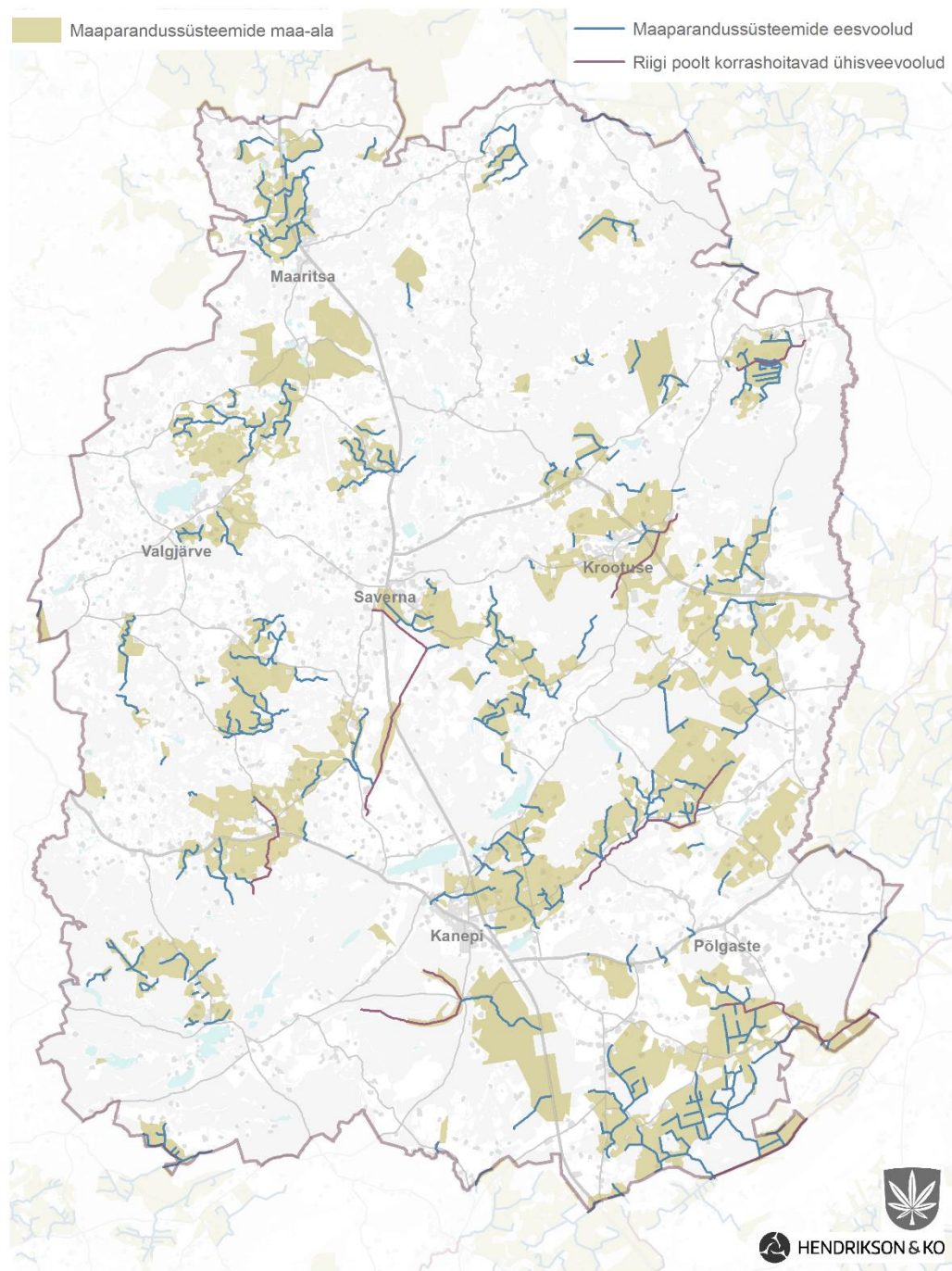
Maaparandussüsteemi maa-alal ja eesvoolu kaitsevööndis ei ole Põllumajandus- ja Toiduameti nõusolekuta lubatud sihtotstarbe või kasutusotstarbe muutmine, muu ehitise ehitamine, mis ei ole maaparandussüsteemi osa, lisavee juhtimine maaparandussüsteemi väljastpoolt maaparandussüsteemi maa-ala ning heit-, sade- või muu vee juhtimine drenaaži maa-alale.

Maavaldaja ei tohi oma tegevusega takistada veevoolu maaparandussüsteemis ega tekitada muu tegevusega kahju teistele maavaldajatele. Kinnistul asuvad kraavid tuleb kinnistu omaniku poolt hoida korras, need puhastada, võsa eemaldada ja vajadusel süvendada.

Maaparandussüsteemide registrisse kantud kraavide hooldamisel tuleb järgiga õigusaktides toodud nõudeid. Maaparandussüsteemide registrisse mittekuuluvate kraavide korral tuleb kinnistu omanikul konsulteerida tegevuse osas vallaga.

³¹ Planeeringu koostamise ajal on koostamisel uus jäätmekava perioodiks 2021-2026.

³² Keskkonnaregister, vaadatud 2.06.2021.

Joonis 3. Kanepi valla maaparandussüsteemidega alad.

5.14. RIIGIKAITSELISED EHITISED JA HUVID

Kanepi vallas ei asu riigikaitse ehitisi. Valla territooriumile ulatub Valga maakonnas Otepää valla Pilkuse külas asuva Tõikamäe linnaku 2 km laiune piiranguvöönd.

Riigikaitse ehitised ja tingimused maa-alade kasutamisel

1. Kaitseministeeriumiga tuleb kooskõlastada kõik riigikaitse ehitise piiranguvööndisse jäävad või ulatuvad planeeringud ning projekteerimistingimused või nende puudumisel ehitusloa eelnõud või ehitusteatised.
2. Väljaspool piiranguvööndeid tuleb Kaitseministeeriumiga kooskõlastada:

- 2.1. kõikide üle 28 m kogukõrgusega ehitiste planeeringud, projekteerimistingimused või nende puudumisel ehitusloa eelnõud või ehitusteatised;
- 2.2. kõigi, st mistahes kõrgusega tuuliku(te) planeeringud ja projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõud või ehitamise teatised. Riigikaitsealuste huvide tagamiseks on tarvis Kaitseministeeriumiga koostööd alustada juba tuulegeneraatori või tuulepargi kavandamise algstaadiumis.
3. Kaitseväge ja Kaitseliit kasutavad metsaseaduse alusel metsaalasid riigikaitsealise väljaõppe korraldamiseks ka väljaspool harjutusvälju. Väljaõppe ajal tuleb ümbritsevate alade elanikel ja kasutajatel arvestada teatud müra leviku ning raskesõidukite ja inimeste liikumisega.

5.15. MAAVARAD

Kanepi vallas leidub maavaradest ehitusliiva, kruusa ja turvast. Planeeringu koostamise ajal toimub kaevandamine Kolleri-Saverna, Saverna ja Laiavangu kruusamaardlates. Liiva kaevandatakse Abissaare, Krüüdneri, Sõreste, Voorepalu, Kangru, Tornimäe ja Postisaare liivamaardlates. Kaevandamisluba on antud Abissaare liivamaardlas³³.

Üldised põhimõtted maardlate kasutamiseks

1. Maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel ja väärtuslikel maastikel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikele.
 - 1.1. Väärtusliku põllumajandusmaa ja väärtusliku maastiku toimimise tagamisega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks.
2. Maardlate kasutuselevõtmine ja olemasolevate karjäärade laiendamine ei ole eelistatud üldplaneeringuga määratud tiheasustusala piiridest 1 km raadiuses. Tiheasustusalale lähemale kui 1 km on karjääri kavandamine võimalik juhul, kui kohapõhised keskkonnatingimused ja leevendusmeetmed seda võimaldavad.
3. Seni kuni lubadega kaevandamiseks antud maavaravaru saab pidada piisavaks (maavaravaru jätkub eeldatavalt vähemalt 10 aastaks ehk varustuskindlus on tagatud), eelistab vald olemasolevate maardlate lõpuni ammendamist ja korrastamist uute karjäärade avamisele. Uute karjäärade avamise üle otsustamisel on vajalik piisava informatsiooni olemasolu nii keskkonnatingimuste, mõjude ja häiringute kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta. Vallavalitsusel õigus nõuda sotsiaalmajanduslike uuringute ja/või -mõjuhindamise koostamist, et selgitada välja võimalike häiringute ulatus, sh kumulatiivsed mõjud.
4. Rohelise võrgustiku aladel on soovitatav vältida uute maardlate kasutuselevõttu.
5. Maardlate kasutuselevõtu huvi korral (nt alade puhul, mida ei ole määratud käesolevas planeeringus mäetööstusmaaks) ja tegevuste kavandamisel maardlate alale tuleb lisaks lähtuda maapõueseadusest.

5.16. LOODUSKAITSE ALUSED OBJEKTID

Kanepi vallas asub Keskkonnaregistri andmetel³⁴ 395 kaitstavat loodusobjekti, mille seas on:

- 11 hoiuala (Piigandi järvedel, Jõksi, Kooraste Kõvvõrjärve, Kooraste Pikkjärve ja Uiakatsi järve hoiuala; Ahja ja 2 Võhandu jõe hoiuala);
- 9 kaitseala (sh maastikukaitseala, mõisapark, looduskaitseala);
- 11 üksikobjektid (puud ja puudegrupid, rändrahn);
- 1 kohalikul kaitstav objekt (puu);

³³ Maakasutuskaardil on kajastatud olemasoleva kaevandusloaga mäeeraldised. Maardlate infoga on võimalik tutvuda Maa-ameti kaardirakenduses *Maardlad*: <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/maardlad>.

³⁴ Register.keskkonnainfo.ee, seisuga 23.05.2019.

- 13 kaitsealuse liigi püsielupaika;
- 350 kaitsealuse liigi leiukohta.

Kaitsealadel, püsielupaikades ja kaitstava looduse üksikobjektide puhul lähtub kaitsekord koostatud kaitse-eeskirjast ning looduskaitseeadusest tulenevatest tingimustest ja piirangutest. Hoiualade, püsielupaikade ja kaitsealuste liikide leiukohtade kaitse lähtub looduskaitseeaduses sätestatud tingimustest ja piirangutest.

Käesoleva planeeringuga tehakse ettepanek ristipuude kohaliku kaitse alla võtmiseks, vt pkt 5.4. Kaitse alla võtmisel on oluline võimaldada jätkuvat ristide tegemist ristipuudesse.

5.17. MÜRA NORMTASEMETE KATEGOORIAD

Üldplaneeringuga määratakse müra normtasemete kategooriad vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarvetele järgmiselt:

- puhke- ja virgestusehitiste maa-ala – I kategooria – tööstusmüra sihtväärtus päeval 45 dB ja öösel 35 dB, liiklusemüra sihtväärtus päeval 50 dB ja öösel 40 dB;
- ühiskondliku hoonete maa-ala, elamu maa-ala, rohealad (välja arvatud rohealad, mis on planeeritud kaitsehaljastusena toimimaks puhvrina müra, visuaalsete ja mentaalsete mõjude puhul) – II kategooria – tööstusmüra sihtväärtus päeval 50 dB ja öösel 40 dB, liiklusemüra sihtväärtus päeval 55 dB ja öösel 50 dB;
- äri- ja tootmisala – V kategooria;
- liikluse alad ja teed – VI kategooria.

Tabel 1. Liiklusemüra normtasemed erineva kategooria müratundlikel aladel (päeval/öösel, dBA).

Ala kategooria üldplaneeringu alusel	I	II
Müra sihtväärtus	50/40	55/50
Müra piirväärtus	55/50	60/55 65 ¹ /60 ¹

¹ lubatud müratundlike hoonete sõidutee poolsel küljel

Tabel 2. Tööstusmüra normtasemed erineva kategooria müratundlikel aladel (päeval/öösel, dBA).

Ala kategooria üldplaneeringu alusel	I	II
Müra sihtväärtus	45/35	50/40
Müra piirväärtus	55/40	60/45

5.18. RADOON

Radooni tekkimise aluseks on looduslik radioaktiivne lagunemine, mille käigus maapinna sees tekkiv gaasiline radoon võib levida kümnete meetrite kaugusele, jõudes maapinnale ja hoonete siseruumidesse. Mõnikord võib kõrge radoonisaldusega olla ka põhjavesi ja looduslikud ehitusmaterjalid. Kõrget looduslikku radoonisaldust võib leida peaaegu kõikjal Eestis, kuid peamiselt on radooniohtlik Põhja-Eesti. Radoon radioaktiivse ainega põhjustab tervisehäireid ja soodustab haiguste teket (nt kopsuvähk, valgeveresus, luukoe hõrenemine).

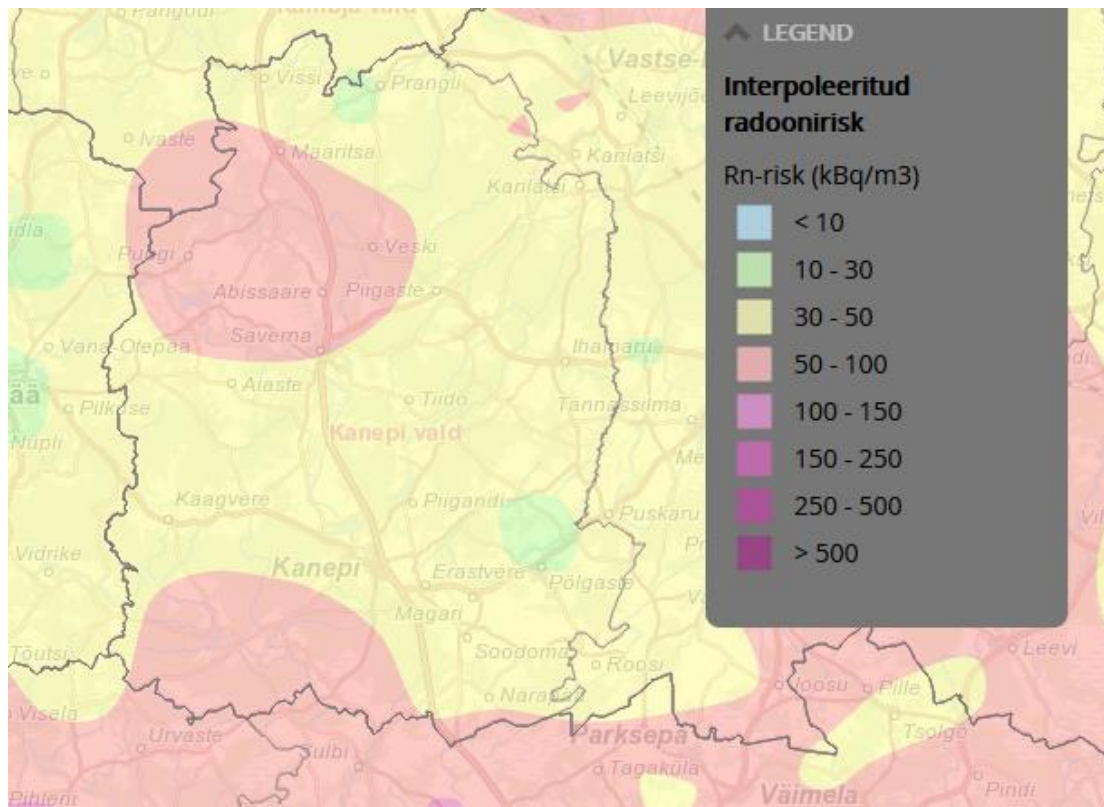
Kanepi valla põhjaosa – Maaritsa ja Saverna vaheline ala – on radooniriskiga alaks, kus hinnanguline radoonisaldus pinnaseõhus on 50–100 kBq/m³, valdav osa vallast jääb hinnanguliselt 30–50 kBq/m³.³⁵ Lähtuvalt standardist³⁶ jaotatakse pinnaseõhu Rn-sisalduse

³⁵ https://www.envir.ee/sites/default/files/eesti_rn_atlas_2017_kyljendatud.pdf.

³⁶ Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks, 2023. Eesti Standard EVS 840:2023. Eesti Standardikeskus.

alusel Eesti pinnas Rn-riski tasemelt madalaks ($< 10 \text{ kBq/m}^3$), normaalseks ($10\text{--}50 \text{ kBq/m}^3$), kõrgeks ($50\text{--}250 \text{ kBq/m}^3$) ja eriti kõrgeks ($> 250 \text{ kBq/m}^3$).

Kanepi vallas saab üldistatult hinnata radooniriski seega normaalseks ja kõrgeks. Kuna radoonirisk sõltub Lõuna-Eestis eelkõige pinnakattest, võib ka normaalse radooniriskiga aladel leiduda laiguti alasid, kus tegelik radoonisisaldus on kõrgem.

Joonis 4. Kanepi valla radoonirisk (väljavõte Eesti Geoloogiateenistuse kaardirakendusest).

Radooniohu vältimiseks tuleb ehitustegevuse kavandamisel rakendada ehituslikke meetmeid:

1. korrastada ventilatsioonisüsteem, vaadata üle põranda konstruktsioon (sulgeda maja alt tulevate torude ja juhtmete ümbrus jms);
2. kui radoonisisalduse tase on kõrge või ülikõrge (kaks või rohkem korda kõrgem soovitatavast piirväärtusest), tuleb kasutusele võtta radoonikindlad lahendused – paigaldada hoone alla radooni kogumise torud või võimaldada välisõhu juurdepääs hoone alla; paigaldada ventilatsioonisüsteem;
3. radooniohutu keskkonna tagamiseks siseruumides tuleb jälgida EVS 840:2023 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“.

6. KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE TULEMUSTEGA ARVESTAMINE

Mõjuhindamise tulemusena on KSH teinud erinevaid ettepanekuid planeeringu täiendamiseks, mis vähendavad või väldivad negatiivset keskkonnamõju ja võimalusel suurendavad positiivsed mõju. Ettepanekud on toodud KSH aruande peatükis 5. Olulist negatiivset keskkonnamõju KSH käigus ei ilmnenud, seega puuduvad vajadused leevendusmeetmeteks.

Kõikide tehtud soovitude ja ettepanekutega on planeeringus arvestatud ning seletuskirja ja maakasutuskaarti on vastavalt täiendatud.

7. PLANEERINGU ELLUVIIMINE

Üldplaneeringu elluviimine kohalikul tasandil toimub valdavalt läbi kohaliku omavalitsuse eelarve ning võimaliku kaasfinantseerimise. Üldplaneering on aluseks detailplaneeringute koostamisele ja projekteerimistingimuste andmisele.

Väärtuslike maastike hoidmiseks on vajalik koostada eraldiseisvalt igale väärtuslikule maastikule maastikuhoolduskava.

Üldplaneeringu elluviimiseks on vajalik läbi viia ristipuude kaitse alla võtmine eraldiseisva protsessina.

Üldplaneering näeb ette kriteeriumid vajadusel erateede avalikuks kasutuseks määramiseks. Erateede avaliku kasutuse kokkulepete sõlmimine toimub samuti eraldisesiva protsessina.

LISAD

LISA 1. KANEPI VALLA KÕRGENDATUD AVALIKU HUVIGA METSAD EHK KAH-METSAD

Nr	KAH ala nimi	KAH ala pindala (ha)
1	Tilleoru matkarada	25,69
2	Vähkjärve	12,16
3	Erastvere järv ja park	30,19
4	Postitee Liiva-Intsupalu	27,13
5	Kooraste Suurjärv	4,4
6	Kooraste Kõverjärv ja Linajärv	52,41
7	Kooraste Pikkjärve	4,36
8	Postitee Voorepalu	12,59
9	Postitee Palojärve	96,46
10	Jõksi järve Ritsike palo	14,4
11	Saverna küla serv	22,84
12	Kooraste massiiv	577,36
13	Kiirusmäe	2,51
14	Kooraste metsamaja	4,48
15	Saverna spordirajad	2,66
16	Uiakatsi järve	25,58

LISA 2. KANEPI ALEVIKU MILJÖÖVÄÄRTUSLIKUL ALAL EHITAMISE SOOVITUSED

Ehitussoovitused Kanepi aleviku miljööväertuslikul alal

1. Pidada kinni juba väljakujunenud arhitektuursetest aspektidest (vastava piirkonna hoonete ehitamiseaegne paigutus krundil, maht, fassaadilahendused, katusekalded, akende ja uste lahendused).
2. Vältida olemasoleva kruntide struktuuri muutmist (kruntide suurus, ehitusjoone paiknemine).

Hoonete remontimine ja juurdeehituste rajamisesoovitused

1. Jälgida algseid kujundusprintsipi. Säilitada ja võimalusel taastada iseloomulikud detailid (akende ja uste asend fassaadil ning kuju, akende ruudujaotus, varikatused, piirdelauad ja -vööd, katusekalded, vintskappide kujud ja suurused jne). Mitte teha lihtsustusi. Lahtiste sarikaotstega räästalahendusega hoonetel vältida räästaste kinniehitamist, korrastada ja eksponeerida kaunistustega sarikaotsad.
2. Katuseakende, uukide või vintskappide väljaehitamisel lähtuda naaberhoonetel või piirkonnas enam levinud lahendustest.
3. Kasutada naturaalseid ehitusmaterjale. Viimistlusmaterjalideks kasutada hõoveldatud või hõoveldamata lauda, kivihoonetel krohv, looduslik kivi või tellis, mis ei vaja täiendavaid kattematerjale. Katusekatte materjalid valida sõltuvalt hoone katusekaldest, ajastust ja stiilist – puit, kivi, valtsplekk, bituumenplaat. Vältida plekist või plastikust kivi või puitu imiteerivaid materjale. Fassaadilaudis ja aknad remontida või asendada esialgset tüüpi materjaliga. Puitfassaadide soojustamisel tuleb aknad niipalju väljapoole tõsta, et need oleksid uuest voorderuspinnast algsel kaugusel.
4. Krohvipinnad korrastada.

5. Juurdeehitiste kavandamise puhul tagada olemasoleva hoone maht dominantsena. Uus osa ehitada väiksemamahulisena olemasoleva hoone pikenduseks või risti hoone põhimahuga, võimalusel hoovipoolsesse külge.
6. Krundile eraldiseisva abihoone ehitamisel jätta elamu maht domineerima.
7. Eeskujuks võtta aleviku ehitustraditsioonidest lähtuvalt olemasolevaid häid näiteid.
8. Piirdeaedade rajamisel arvestada vastava piirkonna kujundusvõtetega – tänavajoonel puitpiirded või hekid. Vältida tehiskividest poste ja metallpiirdeid.

Uute hoonete rajamise soovitus

1. Uute kruntide moodustamisel lähtuda väljakujunenud tänavavõrgust ning krundisuurustest.
2. Eramukruntidel säilitada väljakujunenud täisehitus protsent.
3. Uued hooned ehitada väljakujunenud ehitusjoonele.
4. Vältida plaanipärast ehitust. Abihooned sobitada elamutega, paigutada võimalusel elamutest tahapoole, et moodustuks alevikule iseloomulik siseõu.
5. Arhitektuurne lahendus peaks tagama hoone sulandumise olemasolevasse miljöösse.
6. Uute hoonete põhikonstruktsioonides kasutada kapitaalset puit- või kivikonstruktsioone.
7. Viimistlusmaterjalideks kasutada hõveldatud või hõveldamata lauda, kivihoonetel krohv, looduslik kivi või tellis, mis ei vaja täiendavaid katematerjale. Katusekatte materjalid valida sõltuvalt hoone katusekaldest, ajastust ja stiilist – puit, kivi, valtsplekk, bituumenplaat. Vältida plekist või plastikust kivi või puitu imiteerivaid materjale.
8. Piirded valida kooskõlas hoonestuse arhitektuurse lahendusega. Arvestada vastavale piirkonnale omaste lahendustega – tänavajoonel hekid või puitpiirded. Vältida tehiskividest poste ja metallpiirdeid.

LISA 3. KANEPI VALLA ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANNE

KSH aruande eelnõu on toodud eraldi dokumendina.